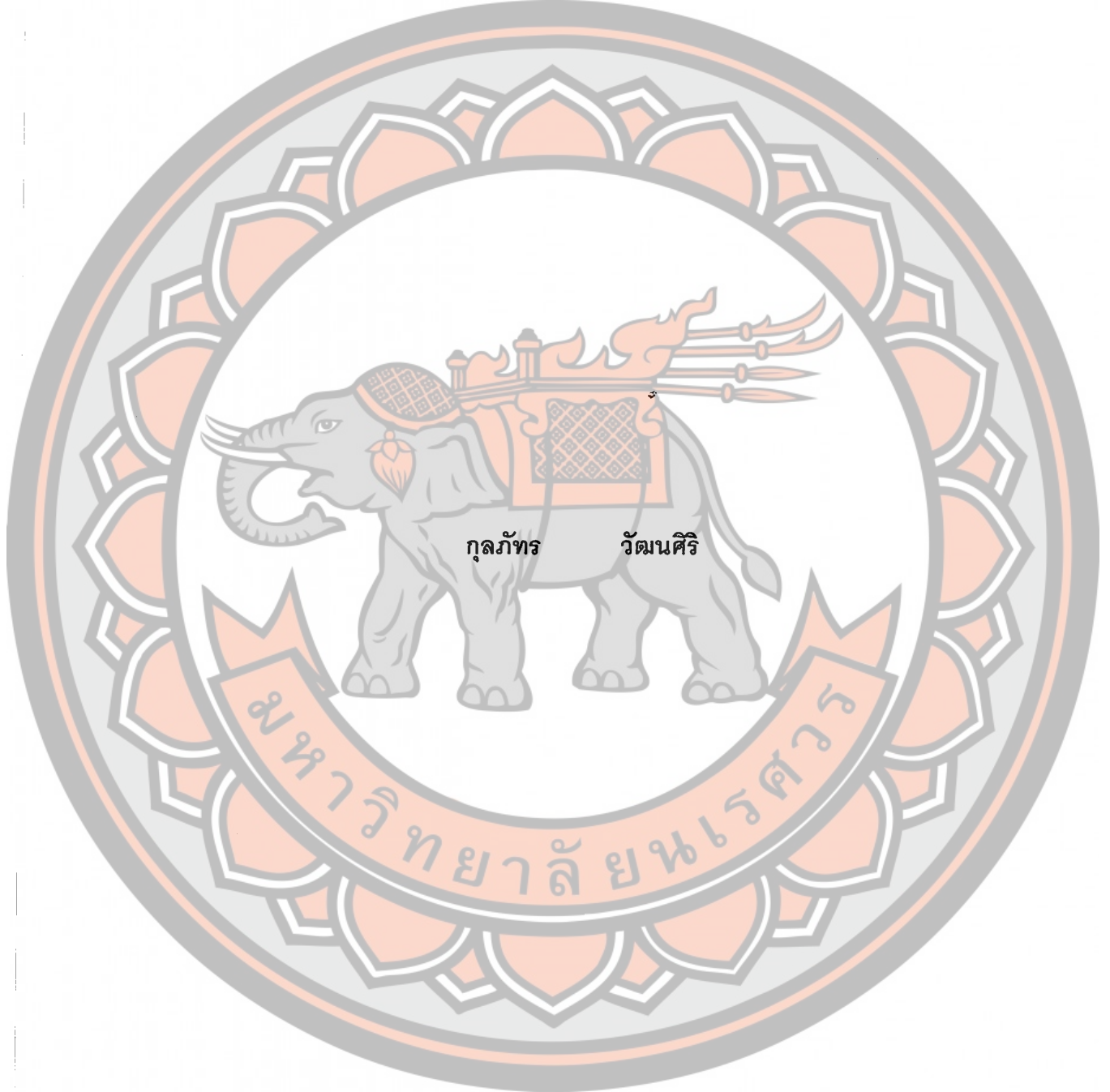
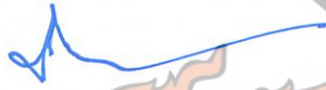

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษาได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา
เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1” เห็นสมควรให้รับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติประทีป)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศิริ)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา

กรกฎาคม 2559

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูประชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจน ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จ สมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง อาจารย์หัวหน้าภาควิชา บริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรรัตนศรี อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ นายบุญเลิศ เสียงสุขสันติ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และดร.ทักดนัย เพชรนารี ผู้อำนวยการโรงเรียนเจริญสุขอุดมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจ แก้ไขเครื่องมือจนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกเรื่องข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาเอกชน และขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูผู้สอน ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ได้ให้ ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูลและ ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณครูรัตนา ทนุชน คุณครูจิรัชญา อิ่มอินทร์ คุณครูสุติพร เชาวน์ชัย และ อาจารย์กรวิทย์ พักคง ที่มอบความรัก ความเมตตา และความเสียสละ ชี้นำแนวทาง การจัดทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้ศึกษาค้นคว้าที่ให้กำลังใจและ ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะมีจากการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

กุลภัทร วัฒนศิริ

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า ที่ปรึกษา	กุลภัทร วัฒนศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูปะชิวิน
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	ปัจจัย การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาเอกชน

บทคัดย่อ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดสำรวจรายการ และชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.60 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

จากการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านผู้เรียน (X_1) ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X_2) และด้านสภาพแวดล้อม (X_3) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.222 + 0.484 X_1 + 0.276 X_5 + 0.179 X_4$$
$$Z = 0.453 X_1 + 0.290 X_5 + 0.191 X_4$$

Title FACTOR OF STUDENT CENTERED LEARNING MANAGEMENT OF PRIVATE SCHOOL UNDER KAMPHAENGPHEP PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Author Kunlapat Wattanasiri

Advisor Associate Professor Chalong Chatruprachewin, Ph. D.

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration, Naresuan University, 2015

Keywords Factor, Learning Management, Student Centered Learning Management, Private School

ABSTRACT

The aims of this study were 1) to study the of student-centered management factors of private school, 2) to study the student centered management system of private school, 3) to study the factors that affect to student centered management of private school, and 4) to search for the good predictors in forecasting the student centered learning management of private school. Samples group are school administrators and teachers with 211 people. A quantitative is applied to this study, which quantitative approach was adopted questionnaires both check-list and rating scale questionnaires used to answer study questions. The value of Index of Item Objective Congruence (IOC) was between 0.60 - 1.00. Quantitative data were analyzed by using percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), Pearson's product correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

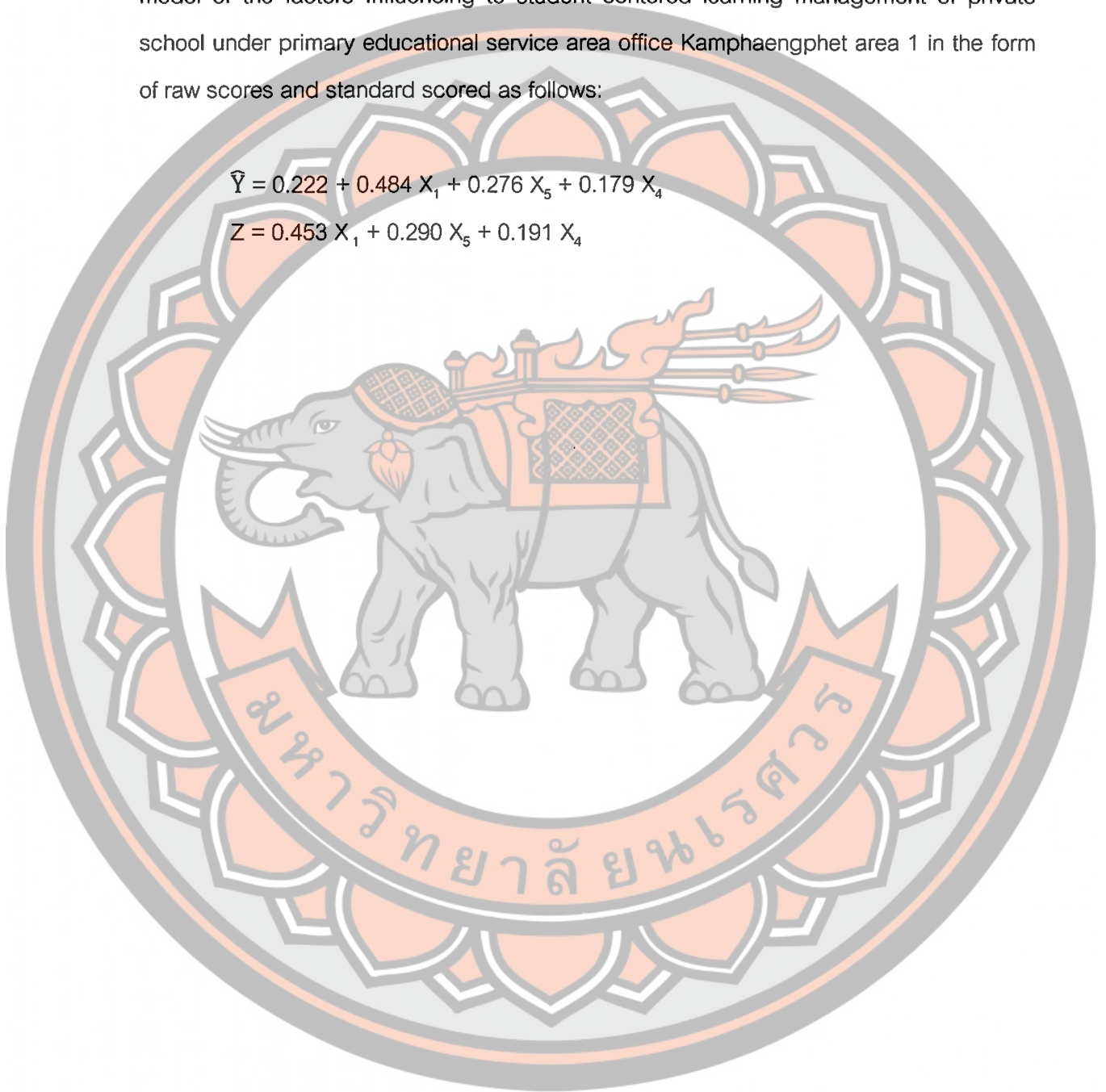
The findings of this study reveal 1) the of student centered management factors of private school were at high - level on the overall. 2) The student centered management system of private school was at high - level on the overall. 3) The relationship between factors Influencing to student centered learning management of private school were positive correlation in very high level with statistical significant at 0.01 4) The analysis of the best predictors in forecasting of student centered learning management of private school show that the best predictors were student factors (X_1), external involvement

factors (X_5), and environment factors (X_4), which were able to create the forecasting model of the factors Influencing to student centered learning management of private school under primary educational service area office Kamphaengphet area 1 in the form of raw scores and standard scored as follows:

$$\hat{Y} = 0.222 + 0.484 X_1 + 0.276 X_5 + 0.179 X_4$$

$$Z = 0.453 X_1 + 0.290 X_5 + 0.191 X_4$$

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1	90
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1	92
	ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ..	94
5	บทสรุป.....	96
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	96
	อภิปรายผล.....	99
	ข้อเสนอแนะ.....	109
	บรรณานุกรม.....	111
	ภาคผนวก.....	117
	ประวัติผู้วิจัย.....	140

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน สถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 แบ่งตามโรงเรียน.....	70
2	แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 แบ่งตามโรงเรียน.....	70
3	แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ของครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 แบ่งตามโรงเรียน.....	71
4	แสดงความถี่และร้อยละของตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม.....	81
5	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมและจำแนกเป็น รายด้าน.....	82
6	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านผู้เรียน โดยภาพรวม และรายข้อ.....	83
7	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวม และรายข้อ.....	84
8	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านระบบและกระบวนการ จัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

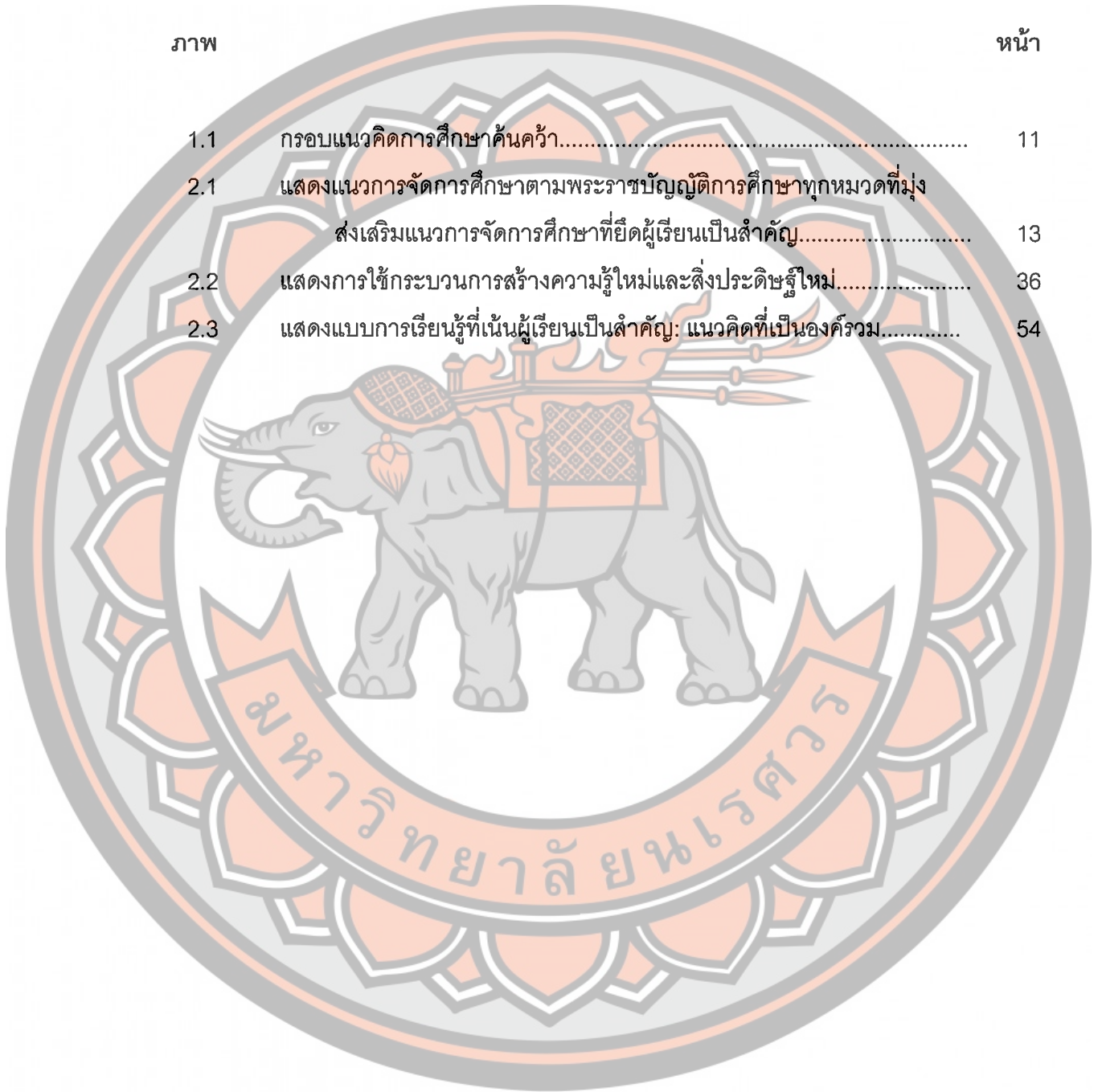
หน้า

9	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายข้อ	87
10	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก โดยภาพรวมและรายข้อ	89
11	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 โดยภาพรวม	90
12	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1	92
13	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ของตัวแปรสมการพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1	94

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการศึกษาขั้นค้วา.....	11
2.1	แสดงแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาทุกหมวดที่มุ่งส่งเสริมแนวการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	13
2.2	แสดงการใช้กระบวนการสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่.....	36
2.3	แสดงแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดที่เป็นองค์รวม.....	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารในปัจจุบันบนโลกไร้พรมแดนที่พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องและการเกิดการแข่งขันอย่างรุนแรง การศึกษายังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืนและยังส่งผลต่อความเจริญของประเทศ ยิ่งการศึกษาในรูปแบบต่างๆ สามารถจัดระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการแก่บุคคลเพียงใด ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้เท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษายังมุ่งมั่นที่จะจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและมีความสุข การที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถในการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการกรมสามัญศึกษา, 2553)

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก นำสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่มีผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชากรในฐานะพลเมืองและพลโลก หากกล่าวถึงปัจจัยสำคัญต่อสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ที่จะได้รับทั้งผลกระทบและมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนานั้น คือ “คน” เนื่องจากคนนับเป็นศูนย์กลางที่จะเชื่อมโยงและกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น และสิ่งที่จะสามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีได้นั้น คือ การจัดการศึกษาของประเทศ แต่หากกระบวนการจัดการศึกษายังเป็นไปในรูปแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลงในขณะที่สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งการศึกษาก็จะไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ได้อย่างแน่นอน จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมส่งผลให้ผู้เรียนในปัจจุบันมีระบบคิดและกระบวนการทางสารสนเทศที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนหน้านี้อย่างสิ้นเชิง เป็นความแตกต่างที่นักการศึกษาส่วนใหญ่ก็ไม่ได้คาดคิดหรือคาดการณ์ได้ ซึ่งแน่นอนว่า “ประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกันย่อมนำไปสู่โครงสร้างทางสมองที่แตกต่างกัน” (Presky, 2001 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, น. 3) จากการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผู้เรียนนักการศึกษาจึงต้องเป็นผู้มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้การสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่เหมาะสม จึงมีความแตกต่างจากอดีตโดยจำเป็นต้องมีความเข้าใจแนวคิดหลัก

ในสาขาวิชาที่ลึกซึ้งกว่าที่เรียนอยู่ ต้องรู้จักออกแบบ รู้จักประเมิน และจัดการกับงานของตนเองได้ รู้จักตีกรอบ ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาโดยใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ และเครื่องมือดิจิทัล นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถด้านการรู้คิดที่ซับซ้อนมากขึ้นจึงจะสามารถสืบค้น วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ แนวคิดใหม่ๆ และต้องสื่อสารเป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จะได้ใช้ประโยชน์จากความรู้ และความชำนาญของคนอื่น ต้องมีทักษะการสื่อสารซึ่งรวมถึงการเขียนและการพูดภาษาอื่นๆ และรู้จักใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ (Linda Darling - Hammond, 2010 อ้างถึงใน วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2554, น. 90) ซึ่งนักการศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู หรือบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบัน จึงเป็นผู้ที่มุ่งสร้างศิษย์สู่โลกยุคใหม่มุ่งหวังให้ศิษย์มีทักษะพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่สังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้มีทักษะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากบทบาทสำคัญของการศึกษาที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ในสังคม ช่วยสร้างผู้เรียนให้พร้อมไปด้วยทักษะที่สังคมปัจจุบันต้องการ ตามจุดมุ่งหมายพื้นฐานทางการศึกษาที่เป็นการเรียนรู้เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สามารถดำรงชีพอยู่ในโลกตามยุคสมัยได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อสังคมเปลี่ยน กระบวนทัศน์ทางการศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สอดคล้องกับโลกที่เป็นจริงทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่ยังเข้มข้นขึ้นขึ้นทุกวัน (วิโรจน์ สารัตนะ, 2556) ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยจึงเล็งเห็นปัญหาและบทบาทสำคัญนี้อย่างจริงจัง มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในยุคปัจจุบันโดยมุ่งเน้นที่จะจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 4 ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมาตรา 22 ให้หลักการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” และในมาตรา 24 ยังได้กำหนดการจัดกระบวนกรเรียนรู้โดยเน้นที่ “การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวก

สะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลาและสถานที่" และในมาตรา 26 การประเมินผล การเรียนรู้ "ให้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบ การศึกษา" (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 12-14) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองและพลโลก คือ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิต สาธารณะ และในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ยังได้กำหนดให้ผู้สอน ต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนา ทักษะด้านต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตามธรรมชาติและ เต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีหน้าที่จัดการศึกษาตามหลักการดังกล่าวเพื่อคน ทุกคนอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับกลุ่มต่างๆ ทั้งนี้ ยังพบว่าบทบาทของการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในประเทศไทยถูกกำหนดให้แต่ละสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารได้อย่างเป็น อิสระโดยขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละที่ จากที่ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของ ไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ว่า "มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษาโดยตรง" สถานศึกษาจึงมีอำนาจในการบริหารตนเองโดยตรงและมีบทบาทสำคัญ

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 (3) ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ซึ่งครูและผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดเวลา เพื่อให้มีความสามารถเพียงพอในการสร้างผู้เรียนได้ตามที่สังคมต้องการ ระบบการศึกษาการจัดการศึกษาเอกชนถือเป็นระบบการจัดการศึกษาหนึ่งที่ต้องทำบทบาทสำคัญนี้ ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษามากถึง 10,109 โรงเรียน/แห่ง มีนักเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาจำนวน 3,433,626 คน และครู จำนวน 184,867 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2558) จากการประเมินคุณภาพการศึกษาในภาพรวมพบว่าการจัดการศึกษาเอกชนมีคุณภาพทัดเทียมกับการจัดการศึกษาของภาครัฐ และมีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐในการพัฒนากำลังคนของประเทศทรัพยากรที่มีค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทย เพื่อให้การจัดการศึกษาภาคเอกชนมีคุณภาพ มีทิศทาง และมีเป้าหมายการพัฒนาอย่างชัดเจนรองรับพลวัตที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาภาคเอกชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นเดียวกับสถานศึกษาทั่วประเทศที่มีแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ทั้งนี้การศึกษาภาคเอกชนแต่ละสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารได้อย่างเป็นอิสระโดยขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละที่ เช่นเดียวกับสถานศึกษาภาครัฐจากที่ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติ

มาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” สถานศึกษาจึงมีอำนาจในการบริหารตนเองโดยตรงและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 (3) ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ถึงแม้สถานศึกษาภาคเอกชนถือว่ามีความคล่องตัวในการบริหารที่สูงกว่าภาครัฐ ประกอบกับบริบทต่างๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการบริหารได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ยตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนทั่วประเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของสถานศึกษาทั่วประเทศ ทุกสาระการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามยังพบว่าสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนทั่วประเทศในทุกด้าน ถึงแม้จะมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าโรงเรียนทั่วประเทศจำนวน 4 สาระการเรียนรู้ และต่ำกว่าจำนวน 4 สาระการเรียนรู้ (กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สพป. ก.พ. เขต 1, 2558) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ดังกล่าว บ่งบอก ได้ถึงคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในฐานะผู้จัดการศึกษาควรทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างครบถ้วน เพื่อนำมาพัฒนา ระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 บริหารจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทาง

ที่จะทำให้สถานศึกษา มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยในฐานะนักการศึกษาคนหนึ่งในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้ามาเป็นข้อมูลประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนผู้สำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม และสนับสนุน เพื่อให้สถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการและให้การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของครูผู้สอน ให้เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามขอบข่ายด้านเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านผู้เรียน
- 1.2 ด้านครูผู้สอน
- 1.3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 1.4 ด้านสภาพแวดล้อม
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 รวมจำนวน 441 คน จากโรงเรียนเอกชน จำนวน 22 โรงเรียน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 22 คน
- 1.2 ครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 419 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จาก 22 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คน จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 117) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 22 คน
- 2.2 ครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 189 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านผู้เรียน
- 1.2 ด้านครูผู้สอน
- 1.3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 1.4 ด้านสภาพแวดล้อม
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยนิยามศัพท์สำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษาเอกชน หรือผู้จัดการสถานศึกษาเอกชน หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพ หรือผู้ที่ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
3. สถานศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 22 โรงเรียน
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถได้ฝึกปฏิบัติ ด้วยตนเอง สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และพัฒนาตนเองได้อย่างเป็นธรรมชาติ อันเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการคิด ปฏิบัติ และมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว

ซึ่งผู้เรียนจะมีบทบาทมากกว่าผู้สอน และผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เตรียมการและอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 22 โรงเรียน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่

5.1 ด้านผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีมุมมองต่อการเรียนรู้ในทางบวก มีความมุ่งมั่นตั้งใจยอมรับและเข้าใจบทบาทของตนเองจะต้องเป็นผู้เปิดใจยอมรับและแสวงหาความรู้ใหม่ อยู่เสมอ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและประสบการณ์ใหม่กับฐานความรู้เดิม มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ เข้าใจตนเองว่าคิดและเรียนรู้ได้ด้วยวิธีใด มีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการพัฒนานิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิจารณ์งาน สามารถนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้เรียนยังต้องปฏิบัติตนเป็นศิษย์ที่มีความศรัทธาต่อครูผู้สอนอย่างจริงใจ

5.2 ด้านครูผู้สอน หมายถึง การที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีเสรีในการคิด พัฒนานิปัญญา และอารมณ์อย่างสมดุล มีความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ มีความรู้ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี มีความเข้าใจหลักสูตร และแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มีกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เป็นประจำ มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และการวัดประเมินผลตามสภาพจริงเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างปฏิสัมพันธ์ลักษณะเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน พร้อมทั้งมีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้

5.3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะต้องเป็นการบริหารโดยระบบคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจทั้งในระดับโรงเรียน ระดับหมวดวิชา และระดับชั้นผู้บริหารโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับการจัดระบบการสอนที่ต้องมีการจัดทำคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความรู้ของตนเองตามความถนัดเพื่อให้

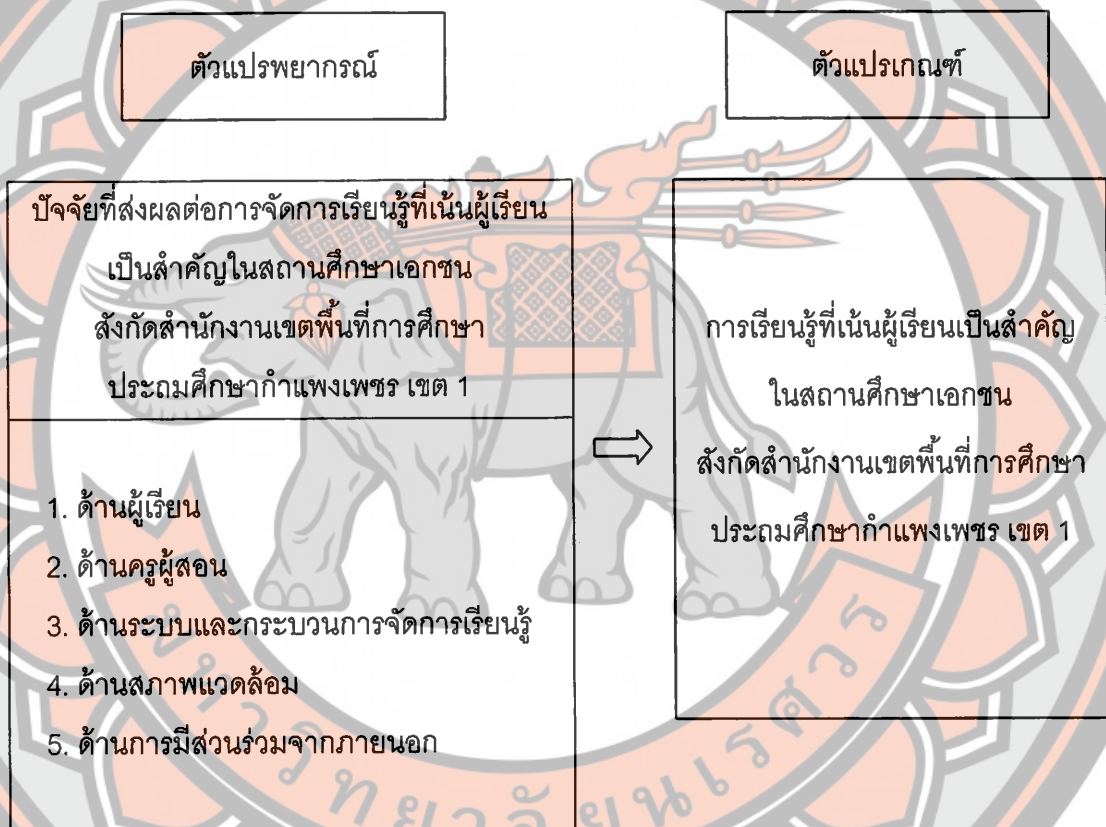
เกิดการเรียนรู้ที่มีการเสริมแรงและการประเมินการเรียนรู้ และจะต้องมีความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน

5.4 ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัดและความเข้าใจ ห้องเรียนที่เหมาะสมแก่การเรียน การปฏิบัติงานส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตัวเองของผู้เรียน สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ กระตุ้น เสริมแรง และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนากระบวนการทางด้านความคิดที่ดี จำนวนผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ ต้องมีความเหมาะสมไม่มากเกินไปในการเรียนแต่ละรายวิชา รวมถึงสื่อที่กระตุ้นช่วยต่อการเรียนรู้ การจัดสื่อที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

5.5 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก หมายถึง สิ่งที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจากภายนอกโรงเรียน ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ที่โรงเรียนจำเป็นต้องประสานสื่อความเข้าใจ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเพื่อการสนับสนุนและร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งศึกษานิตยสารร่วมมือกับครูผู้สอน มีบทบาทจำเป็นต่อนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและร่วมให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนทั้งทางด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาพร้อมกัน

กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้าได้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

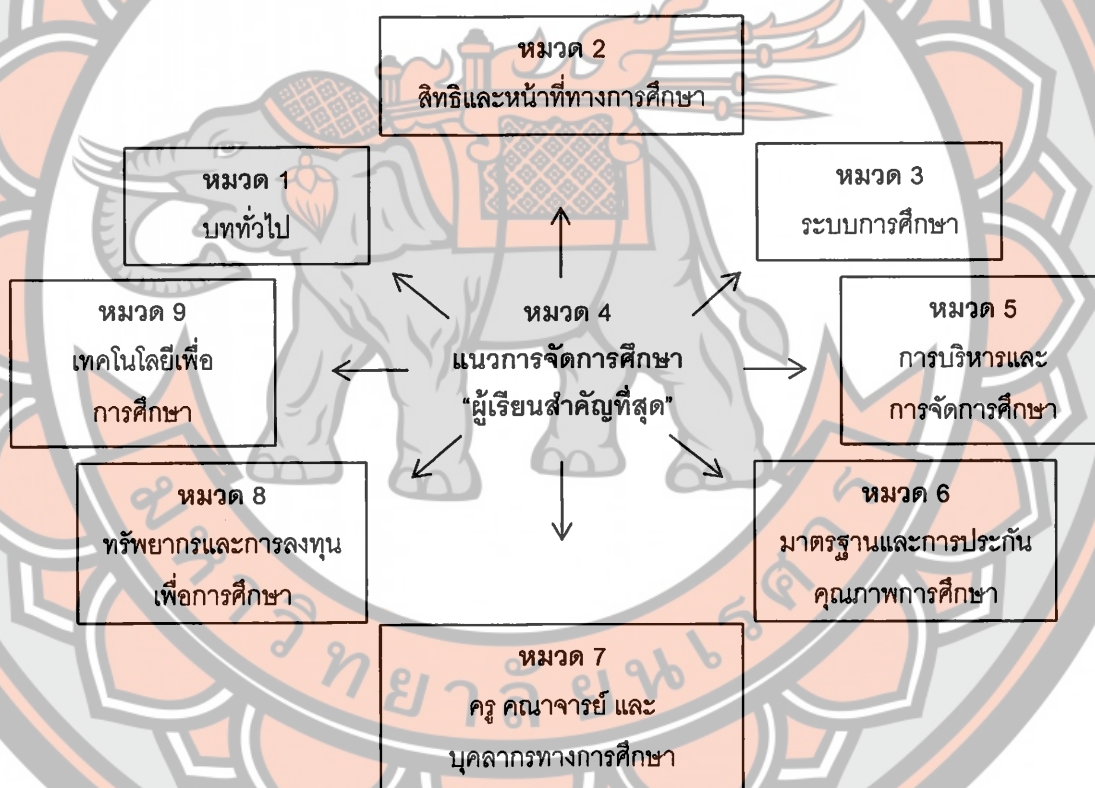
การศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.1 หลักการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
  - 1.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.3 หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.5 ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.6 บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.7 บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.8 บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 2.1 ด้านผู้เรียน
  - 2.2 ด้านครูผู้สอน
  - 2.3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
  - 2.4 ด้านสภาพแวดล้อม
  - 2.5 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ทั้งสิ้น 9 หมวด หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาเป็นหมวดที่ว่าด้วยการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเสมือนหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา เพราะสาระที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทุกหมวด ล้วนเป็นองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการจัดการศึกษา เป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ ดังแผนภาพ

ภาพที่ 2.1 แนวการจัดการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาทุกหมวดมุ่งส่งเสริมแนวการจัดการศึกษาที่ยึด "ผู้เรียนสำคัญที่สุด" (น. 73), จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และ กระทรวงศึกษาธิการ, โดย คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543, กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้ในหลายหมวดหลายมาตรา การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาดังปรากฏสาระสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ หมวดนี้มีสาระที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรา 6 กล่าวถึงลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ โดยมีสาระที่กำหนดว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาได้กำหนดไว้ชัดเจนในมาตรา 6 ว่าเพื่อให้ได้คนไทยที่พึงประสงค์ซึ่งมีลักษณะ “เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ซึ่งมีลักษณะดังกล่าวนั้น ครอบคลุมการพัฒนาการของมนุษย์ทุกด้านอันได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนารอบด้านนี้ อาจใช้คำสื่อความสั้นๆ ว่าเพื่อให้ได้คนดี มีปัญญา และมีความสุข ซึ่งเป็นนัยของการพัฒนาอย่างสมดุลรอบด้าน

มาตรา 7 กล่าวถึงเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ โดยมีสาระที่กำหนดว่า มุ่งปลูกจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 กล่าวถึงการจัดการศึกษา โดยมีสาระที่กำหนดว่า การศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

สาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ๆ คือ หลักการจัดการศึกษา (มาตรา 22) สาระการเรียนรู้ (มาตรา 23) กระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24) บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ (มาตรา 25) การประเมินผล การเรียนรู้ (มาตรา 26) การพัฒนาหลักสูตรระดับต่างๆ (มาตรา 27, 28) บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (มาตรา 29) และการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ (มาตรา 30) ซึ่งแต่ละมาตรามีสาระที่กำหนด ดังนี้

มาตรา 22 เรื่องการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนล้วนแต่เป็นผู้มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 เรื่องสาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมือง และการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข การใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 เรื่องกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผลสัมฤทธิ์ของความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่

มาตรา 25 เรื่องบทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 เรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27, 28 เรื่องการพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ หลักสูตรต้องมีความหลากหลายตามความเหมาะสม

ของแต่ละระดับโดยสาระของหลักสูตรทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม หลักสูตรระดับอุดมศึกษาเพิ่มการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 เรื่องบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษากับบุคคลครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนรวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนการพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 เรื่องวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียน การสอนเพื่อประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ในหมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดสาระหลักไว้ 3 ประเด็น ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญยิ่ง ในการจัดการศึกษา เป็นหลักการที่มีความหมายที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับต้องคำนึงถึงและยึดถือ ในการปฏิบัติ ประกอบด้วย

หลักการที่ 1 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ การจัดการศึกษาจะต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น ผู้เรียน ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ไม่ว่าจะมึระดับฐานะ สติปัญญา หรือสภาพร่างกายระดับใดก็ตามย่อมมี ฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิในชีวิตของตน มีฐานะเป็นผู้ที่พร้อมจะพัฒนาได้ พร้อมกับการมีศักยภาพที่จะ ร่วมพัฒนาสังคม มนุษย์จึงมีอิสระที่จะพัฒนาตนเอง

หลักการที่ 2 ประกอบด้วย 2 หลักการย่อย ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ ให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เอง มีส่วนร่วมในการสร้างผลการ เรียนรู้ที่มีความหมายแก่ตนเอง

2. กระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในศักดิ์ศรีความ เป็นมนุษย์ สิทธิและหน้าที่ของผู้เรียน มีการออกแบบกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่าง มีความหมายเป็นระบบ เน้นประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการที่ 3 กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประกอบด้วย 4 หลักการย่อย ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงสอดคล้องกับชีวิตจริงในวิถีชีวิตของผู้เรียน ชุมชน และสังคม

2. คำนึงถึงการใช้สมองทุกส่วน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรม และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้พัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพของตน

3. พัฒนาผู้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งอาจจะแตกต่างกัน

4. ออกแบบกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เหมาะกับความสนใจ และวิธีการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

แนวการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

แนวการจัดการเรียนรู้ปรากฏชัดเจนในมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับผู้เรียน ทั้งด้านความสนใจ ความถนัดและความแตกต่าง

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. ให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติการให้เป็นบุคคลที่ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักในการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังให้เป็นคนมีคุณธรรมค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

6. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่

ดังนั้น แนวการจัดการเรียนรู้จึงมีลักษณะเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ถึงแม้จะมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้

มากมายทั้ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน แต่คนที่มามีบทบาทสำคัญโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนให้แก่ผู้เรียน คือ ครู ที่จะช่วยจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา และเป็นคนมีความสุข

ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 20) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ การกำหนดจุดหมาย สาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

ประเวศ วะสี (2543, น. 4) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้ได้อย่าง ต่อเนื่อง มีความสุข สนุกสนานและเกิดฉันทะในการเรียนรู้

ทิตินา แชมมณี (2547, น. 14) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นแนวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุด ที่ผู้เรียนควรจะได้รับและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ ในการเรียนรู้ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Participation) และได้ใช้ กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาวี ยินดีสุข (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ หมายถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และ สิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการ สอน หลากหลายแหล่งความรู้ความสามารถ พัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555, น. 80) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็ม ความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีอิสรภาพ ในการสร้างองค์ความรู้ของตนเอง เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยได้ใช้กระบวนการคิดปฏิบัติจริง

ได้มีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม และผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนมากกว่าผู้สอน

บรรจบ ภูไลดา (2556, น. 81) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ธรรมศักดิ์ รินทะ (2557, น. 54) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ต้องเป็นไปตามกระบวนการ และให้นักเรียนได้ลงมือทำงานให้มากที่สุด ครูเป็นผู้วางแผนการเตรียมการออกแบบการเรียนรู้ว่ามีจุดประสงค์การเรียนรู้อะไร จะทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด ใช้เทคนิคใด ใช้หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ใด ที่ส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้

จากการศึกษาความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และพัฒนาตนเองได้อย่างเป็นธรรมชาติ อันเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการคิด ปฏิบัติ และมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ซึ่งผู้เรียนจะมีบทบาทมากกว่าผู้สอน และผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เตรียมการ และอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541, น. 4) เสนอหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนแหล่งความรู้ให้ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกสิ่งที่ตนจะเรียน และเริ่มต้นการเรียนรู้ ด้วยการศึกษา ค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนรู้ ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้พิจารณาความต้องการของผู้เรียน ศึกษาประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องนำสิ่งเหล่านี้มาพิจารณาเพื่อเลือกเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนจึงจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้

ผู้เรียนได้มีโอกาสพิจารณาพร้อมกับกลุ่มเพื่อน ได้ค้นหาคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทาย จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาปรับปรุง การทำงานของตนเอง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ ทำให้ผู้สอนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียน มีการเรียนรู้ สิ่งสำคัญ คือ ผู้สอนต้องให้อิสระผู้เรียนที่จะเป็นผู้รับหรือได้รับความรู้ใหม่ในรายวิชา ต่างๆ

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยน ตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากขึ้น

7. การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้าน ไปพร้อมกัน เช่น ประสบการณ์ด้านสังคม อารมณ์ กระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง สิ่งเหล่านี้ ผู้เรียนจะได้รับ การพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

สุพล วังสินธ์ (2542, น. 38-39) เสนอหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การเรียนรู้ทั้งมวลควรมีความหมายกับนักเรียน (Meaningful)
2. การเรียนรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล (Personal Possession)
3. การเรียนรู้ที่ดีประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง (Generalization and Application)
4. การเรียนรู้ควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences)
5. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Agents of Learning)
6. การจัดการเรียนรู้ควรเป็นการบูรณาการและพัฒนาการในตัวผู้เรียนอยู่สมบูรณ์ (Wholeness)
7. ผลสำเร็จในการจัดการศึกษา ดูได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ (Learning Behavior)

สมพงษ์ สิงหะพล (2543, น. 16-17) ได้เสนอหลักการพื้นฐานและหลักการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทต่อการเรียนรู้ของตน คือ ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้และดำเนินการเรียนรู้ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น ผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person)

2. เนื้อหาวิชามีความหมายต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน สิ่งที่จะเรียนและแนวทางที่จะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ นั่นคือนำเอาประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียนมาใช้ในการวางแผนการเรียนรู้
3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ริเริ่ม ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ฝึกปฏิบัติ และประเมินการเรียนรู้ ทั้งในลักษณะกลุ่มและเดี่ยวอย่างกระตือรือร้น
4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนโดยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ซึ่งจะส่งเสริมความเจริญงอกงาม ทักษะการดำรงชีวิตแบบกลุ่มและการเรียนรู้จากผู้อื่น
5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะอาดและแหล่งความรู้ที่ต้องแสดงบทบาทแตกต่างไปจากเดิม คือ เป็นผู้ที่เต็มใจจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในทุกด้าน และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอันทรงคุณค่าของผู้เรียนด้วย
6. ผู้เรียนมองตนเองในแง่บวกที่แตกต่างจากเดิม กล่าวคือ ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ความคิด ความอ่าน ที่เป็นผู้ใหญ่และมีคุณค่ามากขึ้น
7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ อารมณ์ ความรู้สึก และคุณลักษณะที่ดี
8. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวานั่น คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าไป มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น
9. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดจากแหล่งต่างๆ อย่างหลากหลาย รวมไปถึงประสบการณ์ และ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย
10. การเรียนรู้ที่ดี คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง ค้นพบด้วยตนเอง
11. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
12. การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 18-19) ได้ระบุไว้ว่าลักษณะสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประการแรก คือ "ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อ มีศรัทธาในความเป็นคนของตน การที่เชื่อและไว้วางใจในความสามารถของบุคคลจะช่วยให้บุคคลนั้นๆ พัฒนาศักยภาพของตนได้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการที่จะเรียนรู้เอง

นอกจากนั้นครูจะต้องมีลักษณะจริงใจ เป็นคนตรง ไม่เสแสร้ง ในการสร้างสัมพันธ์ภาพจะต้องเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง บางครั้งครูอาจจะโกรธไม่พอใจก็สามารถแสดงได้ มิใช่เสแสร้งปกปิดความรู้สึกนั้นไว้ ดังนั้นสิ่งสำคัญคือครูจะต้องให้เกียรติผู้เรียนทั้งในแง่ของความรู้สึกและความคิดเห็น สิ่งสำคัญสำหรับเจตคติของการเป็นครู คือ ความสามารถที่จะเข้าใจปฏิบัติการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากภายในตัวเด็ก ตลอดจนการที่ตระหนักถึงกระบวนการของการศึกษาอันพึงมีต่อตัวเด็ก" ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. **สมองมนุษย์มีศักยภาพเรียนรู้สูงสุด** สมองของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์ ซึ่งสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดสามารถเรียนรู้ให้บรรลุได้ทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และทุกอย่างรอบตัวมนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ โดยผ่าน ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง จิตใจ มือ และสุขภาพองค์รวม

2. **ความหลากหลายของสติปัญญา** คนแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรูปแบบเฉพาะบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่จัดให้ผู้เรียน ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงควรมีความหลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. **การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง** การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนควรลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง โดยผู้เรียนและผู้สอนควรมีบทบาทร่วมกันในการแสวงหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง โดยได้เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนมีหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน

สนอง อินละคร (2544, น. 2-6) เสนอหลักการพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนของตน
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้จะสำคัญและมีความหมายขึ้นกับสิ่งที่สอน (เนื้อหา และวิธีที่ใช้สอน เทคนิคการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้)
3. การเรียนจะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงาม และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะอาดและเป็นแหล่งเรียนรู้ กล่าวคือ ครูเป็นผู้คอยแนะนำและ

สามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน

6. การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์หรือความรู้สึก

7. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นความสามารถของตนเอง มีความมั่นใจตนเอง ควบคุมตนเอง ได้มากขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีหลักการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

7.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา

7.2 การเรียนรู้เกิดขึ้นจากแหล่งต่างๆ กันไม่ใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว

7.3 การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง

7.4 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะถ้าผู้เรียนมีความรู้และทักษะในกระบวนการเรียนรู้แล้วจะสามารถใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆ ที่ตนต้องการ

7.5 การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงหรือในชีวิตประจำวันได้

สมศักดิ์ ภาวิภาดาภรณ์ (2544, น. 1-2) เสนอหลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Learner's Needs and Interests)

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation)

3. เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionism)

4. เน้นการพึ่งตนเอง (Autonomy) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

5. เน้นการประเมินตนเอง (Self-Evaluation)

6. เน้นความร่วมมือ (Cooperation)

7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles)

สำลี รักสุทธี (2544, น. 14) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยปรับจากแนวคิดของ จอร์น ดิวอี้ และ แฮร์บาร์ค ดังต่อไปนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม ที่ต้องถือว่าผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการเตรียมการหาข้อมูล การจัดการ การดำเนินการ ตลอดจนการประเมินผล

2. หลักการประชาธิปไตย การเรียนรู้ในแนวนี้ควรยึดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญด้วย ครูต้องเปิดใจตนเองให้กว้าง ให้มองเห็นความสำคัญของผู้เรียน ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. หลักกระบวนการเรียนที่มีความสุข ต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุข สนุกสนานจากการเรียน ไม่เบียดเบียนในการเรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายินแล้วไม่เครียด มีความสุขเมื่อได้เรียนจากวิธีนี้

4. หลักการเรียนรู้ที่มีความหมาย ทุกกระบวนการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายมีความหมาย มีคุณค่าต่อชีวิตจริง สามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีประโยชน์มีคุณค่า

5. หลักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องสร้างความรู้สึกลึกใหม่ให้ผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้ต่างๆ จะเกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำเอง ปฏิบัติเอง ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น

กรมวิชาการ (2544, น. 15) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นจะต้องยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะสอดคล้องตรงกันกับกระบวนการเรียนรู้ตามพุทธวิธี ซึ่งมีเป้าหมายคือ ผู้เรียนเกิดปัญญา มีความรอบรู้ รู้ลึก กระบวนการเรียนรู้ตามพุทธวิธี เรียกว่า ไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขา มีดังนี้

ขั้นที่ 1 อาจจะต้องพึ่งพาครู ผู้เรียนต้องเรียนตามธรรมชาติวิชา ลงมือปฏิบัติตามหลักการ ทฤษฎี เรียนแบบครู เป็นขั้นศีล ที่จะต้องศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง ทฤษฎี หลักการ

ขั้นที่ 2 นักเรียนจะเริ่มสร้างรูปแบบการคิดของตนเอง โดยอาศัยแนวหลักการทฤษฎี ที่เรียนรู้จากภายนอก เข้าไปสู่การคิดวิเคราะห์ ทบทวน ลงมือปฏิบัติ ผึกฝนให้คล่องแคล่ว โดยอัตโนมัติ วางแผน สร้างโครงการ โครงการ เพื่อการค้นหาคำตอบด้วยตนเองถึงเป็นขั้นสมาธิ

ขั้นที่ 3 ขั้นปัญญาคือขั้นที่นักเรียนใช้ความคิดในการสร้างรูปแบบใหม่ๆ สร้างสรรค์ ชิ้นงานผลงานใหม่ๆ ด้วยความคิด ด้วยปัญญาของตนเอง ถือเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริงเป็นการเรียนรู้ ที่บูรณาการเข้าด้วยกัน ระหว่างความรู้รอบและรู้ลึกจากการรับข้อมูลแหล่งความรู้ภายนอกตัวเอง (ปรโตโมหะ) ความรู้รอบและรู้ลึกจากการคิด กระบวนการทำงานของจิตภายในตัวผู้เรียน (โยนิโส มนสิการ) และความรู้รอบและรู้ลึกจากการลงมือปฏิบัติ (ภาวนามยปัญญา)

ทิศนา ชมมณี (2545, น. 120-122) กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในกิจกรรมการเรียนการสอน มากกว่าครู โดย “การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว” แต่มีได้หมายถึงเฉพาะลักษณะที่แสดงออกทางกาย อย่างคล่องแคล่วเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความคล่องแคล่วทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางกาย (Physical Participation) หมายถึง การที่ผู้เรียน มีความพร้อมทางด้านร่างกาย กายตื่นตัวพร้อมที่จะรับรู้และเรียนรู้ กายที่ไม่ตื่นตัวมักจะเป็นกาย ที่เคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวทำให้ร่างกายตื่นตัว ประสบการณ์รับรู้ตื่นตัว ช่วยให้บุคคลเกิด ความพร้อมที่จะรับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ดังนั้นการได้เคลื่อนไหวทำกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ดี เช่น การให้นักเรียนได้ออกไปสำรวจ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสติปัญญา (Intellectual Participation) หมายถึง การตื่นตัวทางสมองหรือทางความคิด หากบุคคลต้องใช้ความคิด และเต็มใจที่จะคิด มีความคิด จดจ่ออยู่กับเรื่องที่เรียนรู้ บุคคลนั้นย่อมมีโอกาสที่จะเกิดการเรียนรู้ที่ดี การตื่นตัวทางความคิด จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยสิ่งเร้าที่ทำทลายความคิด เช่น การหาโจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวันมาให้เด็ก ฝึกคิดแก้ปัญหา

3. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสังคม (Social Participation) หมายถึง การตื่นตัว อันเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ทางสังคม หากบุคคลได้มีโอกาสที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จะรู้สึก ตื่นตัว สนุก และได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงชอบที่จะติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น หากอยู่เพียงลำพังจะรู้สึกหงอยเหงา นอกจากนั้นการสัมพันธ์กันยังช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้จากกัน และกันด้วย เช่น การให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานร่วมกัน

4. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางอารมณ์ (Emotional Participation) หมายถึง สิ่ง ที่เรียนรู้มีผลต่ออารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคล หากสิ่งที่เรียนทำให้บุคคลรู้สึกสนุก บุคคลนั้น ย่อมต้องการและเต็มใจที่จะเรียนรู้อีก ในทางตรงกันข้ามหากสิ่งที่เรียนทำให้บุคคลนั้นเครียดและ ไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ บุคคลนั้นก็อาจไม่ต้องการหรือไม่ชอบที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นอีก เช่น การให้ผู้เรียน ได้เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองสนใจอยากจะทำ

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545, น. 9-13) สังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญจากนักการศึกษาหลายท่านทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สามารถสังเคราะห์ได้ ดังนี้

1. การศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (Learner's Needs and Interest) เพื่อสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2. การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนของผู้เรียน (Facilitator) เป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ ออกแบบกิจกรรม และแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียน สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (Autonomy) เพื่อสามารถนำความรู้ และทักษะที่เกิดขึ้นจากวิธีการเรียนรู้ของตนเองไปใช้แก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตจริงได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อให้การเรียนรู้เกิดจากบทบาทของผู้เรียนเอง ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่เรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ

5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง (Construction) เพื่อได้ข้อความรู้ที่เกิดจากการแสวงหา หรือปฏิบัติจนเข้าใจ จดจำได้ รู้จริง และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ (Cooperation and Interaction) เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยปฏิบัติแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครูในแง่มุมต่างๆ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์

7. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Evaluation) เพื่อเข้าใจตนเองเกี่ยวกับข้อดีและข้อจำกัดและพัฒนาการของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ค้นพบไปใช้ (Application) เพื่อนักเรียนได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของข้อความรู้ที่ได้มาด้วยตนเอง กับการนำไปใช้ในชีวิตจริงทำให้เกิด ความภาคภูมิใจ และเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงจะมีความคงทนสูงสุดตามทฤษฎีกรวยประสบการณ์ (Corn of Experience)

นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์ (2545, น. 9-10) เสนอหลักการสำคัญในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร เป็นการปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่องเชื่อมโยง มีความสมดุลในเนื้อหา สาระที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ และวิชาว่าด้วยความเป็นมนุษย์และให้มีการบูรณาการเนื้อหา หลากหลายที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม

1.2 เนื้อหาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย

1.4 เนื้อหาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษาเน้นการใช้ภาษาไทย

อย่างถูกต้อง

1.5 เนื้อหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. กระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึงผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังข้อมูลที่ระบุไว้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปถึงลักษณะกระบวนการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไว้ ดังนี้

2.1 มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

2.2 ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน

2.3 จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ

2.4 มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่างๆ อย่างสมดุล และมีการปลูกฝังคุณธรรม

2.5 จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้

2.6 จัดให้มีการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วย

3. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงโดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายๆ วิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงผลการเรียนรู้ได้หลายแบบ ไม่เพียงแต่ความสามารถทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบเท่านั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างอันเกิดจากพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น

จากหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง เพื่อสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในชีวิตจริงโดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้เรียนมีความตื่นตัวพร้อมที่จะเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวา มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้เคลื่อนไหวลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

2. การเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้ได้จริง หมายถึง มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กระตุนสมอง และความคิดจากสิ่งเร้าที่ทำทหายความคิดตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จากสถานการณ์จริง ที่เป็นประโยชน์สัมพันธ์กับชีวิตจริง สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. ความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีการแลกเปลี่ยน ความสนุกสนาน และเรียนรู้เพิ่มขึ้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดการปรับตัวและรู้สึกได้รับการยอมรับจากสังคม มีความสุขที่ได้เรียนรู้ต่อไป เช่น ผู้สอนแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้หลากหลายกระตุ้นผู้เรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนจะนำมาซึ่งอารมณ์และความรู้สึกพร้อมที่อยากจะเรียนรู้อย่างเต็มใจและมีความสุข ซึ่งแหล่งการเรียนรู้อาจจะเป็นประสบการณ์ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลก็ถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ

5. กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ หมายถึง หากกระบวนการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนั้น ๆ ก็จะสามารถใช้ความรู้นั้นเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไปและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

6. กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้โดยครูผู้สอนที่เกิดจากการเรียนการสอนที่สร้างความสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดีของสมองและระบบประสาทสัมผัสที่เป็นพื้นฐานของการรับรู้ของสิ่งมีชีวิต โดยผ่าน ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ดังนั้นเมื่อต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทในการพัฒนาความสัมพันธ์อย่างรอบด้าน ทั้งสมอง จิตใจ มือ และสุขภาพของค์รวม

7. ความหลากหลายทางสติปัญญา หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้นต้องมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล เพื่อสอดคล้องกับความหลากหลายของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่แตกต่างกัน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543, น. 21-22) ได้สรุปไว้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถนำไปใช้ได้ แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ Student-Centered Class เป็นรูปแบบที่ครูยังมีบทบาทเป็นผู้เตรียมเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนทั้งหมด นักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนโดยมีครูเป็นผู้ดูแลกำกับกิจกรรม ซึ่งลักษณะกิจกรรมส่วนมากอาจเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือจับคู่

2. รูปแบบ Learner-Based Teaching รูปแบบนี้ครูจะลดบทบาทลงโดยทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าเนื้อหาของเรื่องที่จะเรียนหรือจัดทำสื่อการเรียนขึ้น โดยความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญพิเศษของผู้เรียน

3. รูปแบบ Learner Independence or Self-Directed Learning เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนเป็นอิสระจากชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาจากสื่อที่จัดไว้ในห้อง หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วเลือกทำงานหรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการ ตามความสนใจ และศักยภาพของตนโดยอาจศึกษาตามลำพังหรือจับคู่กับเพื่อนก็ได้

ทศนา แคมมณี (2547, น. 122-147) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบต่างๆ ซึ่งจัดหมวดหมู่ไว้โดยใช้จุดเน้นของการจัดการเรียนการสอนนั้นๆ เป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. แบบเน้นตัวผู้เรียน

1.1 การจัดการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ (Individualized Instruction) หมายถึง การจัดสภาพการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด แบบการเรียนรู้ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนต้องทดสอบผู้เรียนก่อนเรียน และใช้ผลการวินิจฉัยในการวางแผนการเรียนให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directed Learning) หมายถึง การให้โอกาสผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุมการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน ครูทำหน้าที่กระตุ้นและให้คำปรึกษา

2. แบบเน้นความรู้ความฉลาด

2.1 การจัดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคน ซึ่งมีความสามารถและสติปัญญาแตกต่างกันสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ผู้สอนวางแผนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม อาจใช้สื่อการเรียนรู้ วิธีการสอน หรือให้เวลาที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.2 การจัดการเรียนการสอนแบบรัฐประกันผล (Verification Teaching) หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์ที่สามารถทดสอบ พิสูจน์ได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.3 การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Base Instruction) หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยการระดมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับและดำเนินการสอนโดยวิธีการและกระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์นั้น

3. แบบเน้นประสบการณ์

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) หมายถึง การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนย้อนไปสังเกตพบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วสร้างความคิดรวบยอดและนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไป

3.2 การจัดการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม (Service Learning) หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม การเข้าไปร่วมในกิจกรรมต่างๆ ลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคมตามแผน

3.3 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหา และได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิต

4. แบบเน้นปัญหา

4.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Instruction) หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาต่างๆ

4.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Project-Based Instruction) หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมการเลือกทำโครงการที่ตนสนใจ โดยร่วมกันสำรวจ สังเกต และกำหนดเรื่องที่ตนสนใจ วางแผนในการทำโครงการร่วมกัน

5. แบบเน้นทักษะกระบวนการ

5.1 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Instruction) หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนโดยผู้สอนกระตุ้นให้เกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง

5.2 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการคิด (Thinking-Based Instruction) หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนโดยผู้สอนใช้รูปแบบวิธีการและเทคนิคการสอนต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่มีความละเอียดกว้างขวางลึกซึ้ง ถูกต้อง มีเหตุผล และน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าเดิม

5.3 การจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นที่กระบวนการกลุ่ม (Group Process-Based Instruction) หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนโดยที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานกิจกรรมร่วมกัน เป็นกลุ่มการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการทำงานกลุ่ม

5.4 กระบวนการวิจัย (Research-Based Instruction) หมายถึง การเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการจัดสภาพการณ์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระต่างๆ โดยอาจใช้การประมวลผลงานวิจัย (Research Review) มาประกอบการสอน เนื้อหาสาระ

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมและกระบวนการที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้อย่างเป็น กระบวนการ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มศักยภาพ เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการนำ ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาสู่การเรียนการสอน โดยครูปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำผู้เรียน รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนและปรับเปลี่ยน การวัดผลตามสภาพอย่างแท้จริง

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น. 8-10) ได้กล่าวไว้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ ได้เสนอตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้เรียนและผู้สอนไว้ ซึ่งการเรียนการสอนที่มีการกำหนดตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การเรียนของผู้เรียน 9 ข้อ และการสอน ของผู้สอน 10 ข้อ จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และได้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้เรียน

- 1.1 ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 1.3 ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- 1.4 ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์จินตนาการ แสดงออกอย่างชัดเจนและมี

มีเหตุผล

- 1.5 ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น
- 1.6 ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 1.7 ผู้เรียนมีสิทธิ์เลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของ

ตนเองอย่างมีความสุข

1.8 ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

1.9 ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้
อย่างต่อเนื่อง

2. ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอน

2.1 ผู้สอนเตรียมการสอนและวิธีการ

2.2 ผู้สอนสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรงกระตุ้น

ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.3 ผู้สอนเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง

2.4 ผู้สอนจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

2.5 ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

2.6 ผู้สอนส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและ
ปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน

2.7 ผู้สอนใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกความคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้

2.8 ผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

2.9 ผู้สอนฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

2.10 ผู้สอนสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ประสงค์ พวงวรินทร์ (2548, น. 36-37) ได้สังเคราะห์ตัวบ่งชี้กระบวนการเรียนของ
นักเรียนและกระบวนการสอนของครู จากกรณีศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
ต้นแบบ ปี 2541 - 2543 ไว้ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้กระบวนการเรียนของนักเรียน

การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนของนักเรียนเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ซึ่ง
จะต้องส่งผลตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

2. นักเรียนฝึกปฏิบัติและทำกิจกรรมหลากหลายจนค้นพบความถนัดและวิธีการ

ของตนเอง

3. นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดี และฝึกเผชิญสถานการณ์จนเกิดจิตสำนึกและคุณธรรม

4. นักเรียนฝึกคิดหลายวิธี สร้างสรรค์จินตนาการและแสดงออกได้อย่างชัดเจนมี

เหตุผล

5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ทดลองวิธีการแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและแลกเปลี่ยน
เรียนรู้จากกลุ่ม

6. นักเรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้จากแหล่งวิทยาการ
ในโรงเรียนและชุมชน

7. นักเรียนสนใจใฝ่รู้ มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีความสุข
8. นักเรียนมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ
9. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับ

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียนและการสอนของครูที่จำแนกไว้นี้ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูนั้น มีลักษณะต่อเนื่องผสมกลมกลืนกันเกินกว่าที่จะแยกตามช่วงเวลาของการเรียนการสอนได้ ตัวบ่งชี้หลายข้ออาจเกิดขึ้นได้ทั้งก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน

2. ตัวบ่งชี้กระบวนการสอนของครูผู้สอน

การจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นส่วนสำคัญและจะต้องดำเนินการต่างๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหา และวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
3. ครูเข้าใจและเอาใจใส่ให้นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตสวนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนที่ฝึกการคิดการแก้ปัญหา และค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตโดยร่วมมือกับชุมชน
9. ครูปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพชรวิทย์ ยินดีสุข (2550, น. 25-28) ได้ให้แนวทางในการพิจารณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ต่างๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลางมีตัวบ่งชี้ที่จะให้เป็นแนวทางในการประเมินได้ว่า ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ โดยประเมินจากผู้สอนเมื่อเขียนแผนการสอน และเมื่อนำแผนการสอนไปใช้ในห้องเรียนและประเมินผู้เรียนจากพฤติกรรม การเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ยังมีระดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน คือ สังเกตว่านักเรียนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามถ้านักเรียนมีส่วนร่วมสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงจากสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีบทบาทมากที่สุด แต่ผู้สอนมีบทบาทน้อยลง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้สอนมีบทบาทกำหนดหัวเรื่องกิจกรรม รวมทั้งสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ในลักษณะนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจมีบทบาทเท่าๆ กัน ซึ่งก็ยังจัดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นกัน แต่อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงอาจเริ่มต้นฝึกให้ผู้เรียนเริ่มมีบทบาทในการเรียนรู้จากระดับน้อยจนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีบทบาทในการสอนน้อยลงตามลำดับไปด้วย ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยพิจารณาทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

พิจารณาผู้สอน

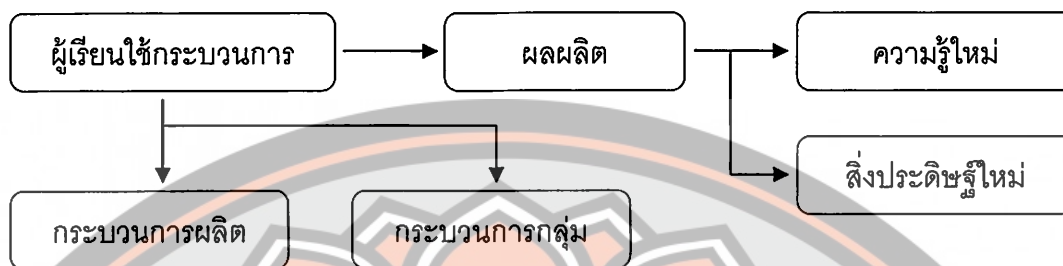
1. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เอง (Construction of the New Knowledge)
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด (Thinking Process) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) คือ มีส่วนทั้งด้านปัญญา กาย อารมณ์ และสังคม รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับทั้งสิ่งมีชีวิตและกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น หนังสือ สถานที่ต่างๆ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
4. ผู้สอนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (Happy Learning)
5. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งทักษะ กระบวนการ ชีตความสามารถศักยภาพของผู้เรียน และผลผลิตจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
6. ผู้สอนพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Application)
7. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) คือ เป็นผู้จัดประสบการณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางสร้างความรู้ด้วยตนเอง คือ ผู้สอนที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกนั้นมีบทบาท ดังนี้

- 7.1 เป็นผู้นำเสนอ (Presenter)
- 7.2 เป็นผู้สังเกต (Observer)
- 7.3 เป็นผู้ถาม (Asker)
- 7.4 เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforcer)
- 7.5 เป็นผู้แนะนำ (Director)
- 7.6 เป็นผู้สะท้อนความคิด (Reflector)
- 7.7 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (Atmosphere Organizer)
- 7.8 เป็นผู้จัดระเบียบ (Organizer)
- 7.8 เป็นผู้แนะแนว (Guide)
- 7.10 เป็นผู้ประเมิน (Evaluator)
- 7.11 เป็นผู้ให้คำชื่นชม (Appraiser)
- 7.12 เป็นผู้กำกับ (Coacher)

พิจารณาผู้เรียน

1. ผู้เรียนสร้างความรู้ (Construction) รวมทั้งสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่ม สร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) และมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)
4. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข (Happy Learning)
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (Application) ตัวบ่งชี้สำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ด้วยตนเอง ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 การใช้กระบวนการสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่. จาก ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (น. 28), โดย พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2550, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จากการศึกษาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้เป็นเกณฑ์การประเมินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนสามารถใช้วิธีการใดๆ ก็ได้ที่เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน อาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายๆ วิธีในการสอนในครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้สอนเป็นผู้มีบทบาท จากที่มีบทบาทการสอนน้อยลงโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น โดยการประเมินจากผู้สอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งเกณฑ์ตัวบ่งชี้มีหลายระดับขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสูงสุดเต็มศักยภาพ

บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัจจัยสำคัญที่จะนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากระดับนโยบายของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบและชัดเจนนั้น คือ ผู้บริหารโรงเรียนเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะ ให้คำแนะนำในด้านต่างๆ ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับครูผู้สอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปตามระบบที่ถูกต้องและชัดเจนที่สุด บทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาให้มากที่สุด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องปรับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้

กรมวิชาการ (2543, น. 5) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนางานวิชาการ
2. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน

3. เป็นผู้นำในด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน
4. เป็นผู้นำในการบริหารโดยยึดแนวทางการบริหารแบบประชาธิปไตย
5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาการศึกษา

6. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาและเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
7. เป็นผู้นำในการบริหารงานโดยร่วมกันทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันโดยใช้การบริหารคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกันผลักดันให้ครูทุกกลุ่มวิชาทำงานร่วมกันโดยมุ่งคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

8. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้

9. จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา

วันทนา เมืองจันทร์ (2544, น. 187-188) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการได้แก่การเป็นผู้นำในด้าน
  - 1.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 การพัฒนางานและพัฒนาหลักสูตร
  - 1.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
  - 1.4 การนิเทศภายในเชิงพัฒนา
2. บทบาทในการบริหาร/จัดการคุณภาพการศึกษาในด้าน
  - 2.1 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.2 การจัดระบบของการสื่อสารของบุคลากรในสถานศึกษา
  - 2.3 การจัดวางระบบสารสนเทศ
  - 2.4 การจัดระบบการบริหารงานกิจการนักเรียน/นักศึกษา
  - 2.5 การจัดระบบการควบคุมกำกับติดตามตรวจสอบเพื่อประเมินผลคุณภาพผู้เรียน
3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้แก่ การสร้างสรรค์ และพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้
  - 3.1 การสร้างศรัทธาความเชื่อมั่นความไว้วางใจในตัวผู้บริหารแก่ผู้เรียนครูผู้สอนและชุมชน
  - 3.2 การสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมในสถานศึกษา

3.3 การสร้างและพัฒนาทีมงาน

3.4 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

4. บทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา
5. บทบาทในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผลแบบมีส่วนร่วม 5 ระดับ
6. บทบาทในฐานะนักพูดที่มีศิลป์และผู้ฟังที่ดีได้แก่
  - 6.1 การเป็นนักพูดที่มีศิลป์
  - 6.2 การเจรจาต่อรอง
  - 6.3 การเป็นผู้ฟังที่ดี

นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์ และคณะ (2545, น. 36-39) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้

1. บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการศึกษาประสบความสำเร็จ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในความมุ่งหมายและหลักการ ซึ่งต้องการให้คนไทยมีความสมบูรณ์ทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน เกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งพาตนเอง การใฝ่รู้อยู่เสมอ การเห็นความสำคัญ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสมอภาค การเคารพ กฎหมาย ความรู้สากล ประชาธิปไตย ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการความแตกต่างความสนใจ ความเอื้ออาทรความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผลให้ผู้บริหาร ปรับพฤติกรรมกรบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายโอนไปถึงพฤติกรรมกรเรียนการสอน ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับ

สภาพปัจจุบันและเป็นหลักสูตรบูรณาการ แม้ว่าหลักสูตรยังคงแบ่งเป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชา มีตารางเรียนเป็นกรอบควบคุมเวลาค่อนข้างเคร่งครัดไม่ยืดหยุ่น แต่ในอนาคตโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารงานวิชาการจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะวางแผนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่แท้จริงของท้องถิ่นให้ได้หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตร ซึ่งเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง จากกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งครูในฐานะผู้อำนวยการจะจัดให้เป็นผู้จัดให้ ดังนั้นการสะท้อนองค์ความรู้ความคิด ความรู้สึกจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะมีลักษณะหลากหลายและเป็นองค์ความรู้รวมจากหลายวิชาหลักสูตรบูรณาการจึงเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การจัดหาแหล่งการเรียนรู้

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัว เป็นต้น แหล่งการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้มีอยู่ในสถานศึกษาตามปกติอยู่แล้วหากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบวางแผนการ ใช้แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแลมีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยการจะเกิดการเรียนรู้จะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะมีปัญหาวิจัยมากมายที่ท้าทายความสามารถของครูในการค้นพบองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนต่อไป ผู้บริหารอาจเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้เบื้องต้นให้ครูมีโอกาสฝึกทำงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริงอย่างไรก็ตามควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวิจัยว่าการวิจัยไม่ใช่เรื่องยากไม่จำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูงที่ยุ่งยากซับซ้อนก็สามารถทำได้ นับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจและสื่อสารให้บุคลากรได้เข้าใจตรงกันในเบื้องต้นก่อน

4. การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

ผู้บริหารควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้พร้อมสำหรับบริการแก่ครู จัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษา การซ่อมแซม ให้ทันสมัยอยู่เสมอรวมทั้งควรสำรวจความต้องการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนดำเนินการต่อไป

5. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

งบประมาณนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับบริการซ่อมแซมอาคารสถานที่ฝึกอบรมและพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนา หลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสนับสนุน งบประมาณ สำหรับการวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

6. การเผยแพร่ผลงาน

การเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะช่วยจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงานได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวารสารของโรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง การประชุมกลุ่มโรงเรียน การสัมมนาทางวิชาการ การจัดสัมนาการสอน การจัดห้องเรียนที่เป็นตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ การใช้โรงเรียนเป็นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

7. การให้ขวัญกำลังใจ

บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องการขวัญกำลังใจจากผู้บริหารซึ่งอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจอย่างแท้จริงของผู้บริหาร การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วชิรมบัตรหรือโล่ การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มเติม การยกย่องให้เป็นครูดีเด่น การจัดสรรงบประมาณให้เป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

2. บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังนี้

1. การปรึกษาและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนรู้

2. การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้
3. การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้านการสอน การสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการสอน กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน กิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น
4. การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้
5. บทบาทในการกำกับติดตามและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการกำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการกำกับติดตาม และประเมินผลดำเนินการได้ ดังนี้
  - 5.1 การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับติดตามและประเมินผล
  - 5.2 การวางแผนกำกับติดตามและประเมินผล
  - 5.3 การดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผล
  - 5.4 การสรุปผลการดำเนินการ

ธนภัทร จงหม่อง (2549, น. 11) กล่าวว่าผู้บริหารต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารในฐานะผู้นำจะต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาบุคคล

การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพให้เกิดแก่ตนเอง ช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารในฐานะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา จะต้องให้การสนับสนุนครูให้มีการพัฒนาตนเองได้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และเป็นที่ยอมรับจากนักการศึกษา บุคคลทั่วไป และหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ด้านวัสดุ สื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้

การใช้สื่อและอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ควรมีหลักเกณฑ์หรือแนวพิจารณาการเลือกใช้สื่อ ซึ่งสื่อแต่ละชนิดสามารถตอบสนองความต้องการในการใช้งานให้ได้คุณภาพมากที่สุดนั้นก็ต่อเมื่อเราเข้าใจองค์ประกอบหรือหน้าที่เฉพาะของสื่อ นั้นๆ ดังนั้นจึงเป็นภารกิจของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3. การนิเทศภายใน

การนิเทศภายในถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของครูจะช่วยให้ครูมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการปฏิบัติงาน พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา สิ่งที่เกิดขึ้นจากการนิเทศจะส่งผลดีต่อสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย

4. การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

การประเมินผลการเรียนโดยการประเมินจากการแสดงความสามารถที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้และสภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาในองค์กร จะต้องส่งเสริมให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในปัจจุบัน

5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้บริหารเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการชักชวนและโน้มน้าวให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชนและเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง สามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุขในชุมชน สังคม และประเทศชาติ ให้มีความเจริญ มีความมั่นคง และสันติ

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่เป็นผู้นำในการพัฒนากำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ โดยที่ต้องมีความเข้าใจในหลักการและให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกๆ ขั้นตอน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นวลจิต ชาวศิริพิงศ์ (2545, น. 44-48) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูผู้สอน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องของความสำคัญ ความจำเป็น ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เมื่อแนวคิดเปลี่ยนแปลงกระทำย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การกระทำหรือบทบาทของครูผู้สอนมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้จัดการและผู้อำนวยการความสะอาด

1.1 วางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1.1 การวางแผนอำนวยความสะดวก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนซึ่งจำเป็น ต้องมีข้อมูลผู้เรียนรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการได้อย่างเหมาะสม เช่น จัดการด้านแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุน การให้การส่งเสริม เป็นต้น หรือการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ชุมชน บุคคลอื่น เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้

1.1.2 การวางแผนการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารชั้นเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

1.1.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีขั้นตอนสำคัญ คือการกำหนดจุดประสงค์ ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน และประเมินผล

1.2 กำหนดบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะการเป็นตัวกลางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน การสร้างระบบและการสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจน การสร้างระบบควบคุม กำกับ ดูแล ด้วยความเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย

2. บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้

2.1 การเตรียมการสอน

2.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้

2.1.2 การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

2.1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

2.1.4 วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดเรื่อง
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
- 3) กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้นๆ

4) กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือ

เป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถ ถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน

5) กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

6) กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

2.2 การสอน

2.2.1 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

2.2.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน และต้องคอยสังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

2.2.4 ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ข้อสังเกต

2.2.5 การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการเก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545, น. 17-18) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในส่วนของ การดำเนินงานตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐาน การศึกษานั้นผู้สอนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน การที่ผู้สอนจะสามารถจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาเป็นผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและผู้สอนจะต้องร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ซึ่งผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีสื่อการสอนที่สร้างความสนใจผู้เรียนตลอดจนการดำเนินกิจกรรม ในบรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตรย่อมเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้

3. การพัฒนางานของตนเอง ผู้สอนจะต้องแสวงหาความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จระหว่างกัน

4. การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ผู้สอนจะต้องให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ และเน้นการปฏิบัติจริง

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนควรจะได้ทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดในความหมายและลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

ทิสนา แคมมณี (2547, น. 36-37) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูและได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนไว้ ดังนี้

1. ในการศึกษาเกี่ยวกับการสอน ครูพึงให้ความสนใจในหลักการมิใช่มุ่งความสนใจที่เทคนิควิธีการเท่านั้น ครูควรพยายามทำความเข้าใจในหลักการ จำหลักการให้แม่นยำ และหมั่นประยุกต์ใช้หลักการณ์นั้นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

2. ครูพึงศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักการต่างๆ ซึ่งมีหลากหลาย และเลือกสรรสิ่งที่ตนเชื่อถือ หมั่นวิเคราะห์การคิดและการกระทำของตนว่าสอดคล้องกันหรือไม่ และศึกษาผลการกระทำเพื่อปรับเปลี่ยนให้ยืนยันแนวความคิดความเชื่อมั่นต่อไป

3. ครูพึงเปิดใจกว้างในการศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักการต่างๆ ที่แตกต่างไปจากความคิดของตน และเปิดโอกาสให้ตนเองได้มีประสบการณ์ในสิ่งที่แตกต่างออกไป โดยการทดลอง ปฏิบัติ หรือศึกษาวิจัย เพื่อพิสูจน์ทดสอบแนวคิดใหม่ๆ อันอาจจะนำมาซึ่งทางเลือกใหม่ๆ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความคิดแปลกใหม่ มีชีวิตชีวา น่าตื่นเต้น และน่าเรียนรู้ทั้งสำหรับครูและผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, น. 21) กล่าวว่าไว้ว่าผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือครูผู้สอน ครูผู้สอนจำเป็นจะต้องเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องของความสำคัญและความจำเป็น ทั้งนี้เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เมื่อแนวคิดเปลี่ยนการกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วยบทบาทของครูผู้สอนมีประเด็นสำคัญด้านการสอน ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

3. จัดกิจกรรมหรือดูแลกิจกรรมให้ดำเนินไปตามแผนและต้องคอยสังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

4. ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นข้อให้สังเกต

5. ประเมินผลการเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานและผลการประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

ดวงดาว แซ่โจ้ว (2549, น. 51-52) ได้กล่าวถึงบทบาทที่หลากหลายของครูผู้สอนในยุคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. ศึกษาผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างของผู้เรียน

2. สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งการจัดห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน เนื้อหา กิจกรรม หรือวิธีการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน

3. สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการไปพร้อมๆ กันทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า แก้ไขปัญหา หรือสรุปความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นระบบ

4. หาเทคนิคหรือวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ มีความกระตือรือร้นที่จะคิด และปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

5. ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เป็นที่พึ่งของศิษย์แบบกัลยาณมิตร

6. ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและเหมาะสมกับผู้เรียน

7. ใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อสร้างกำลังใจให้กับผู้เรียนหรือชี้ข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขได้ทันที

8. อุทิศเวลาให้กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ และต้องมีความอดทนกับผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงรวมทั้งคนที่ไม่เฉลียวฉลาด และไม่สามารถทำอะไร เหมือนเพื่อนคนอื่นได้

9. มีความรู้ในเรื่องที่สอนอย่างถูกต้องแม่นยำ

10. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

11. เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถคุมชั้นเรียนได้อย่างเป็นประชาธิปไตย

12. เตรียมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้ครอบคลุมถูกต้อง ทั้งส่วนของกระบวนการและผลงาน ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยมีการเตรียมเครื่องมือไว้ให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

13. การนำข้อมูลจากการประเมินมาสรุป เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2550, น. 23-24) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้สอนในยุคปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและเสนอบทบาทไว้ ดังนี้

บทบาทของครูในยุคปัจจุบันครูต้องสอนหรือฝึกผู้เรียน ดังนี้

1. ฝึกคิด คือ สอนให้ผู้เรียนคิดเองเป็น
2. ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ศึกษาให้ลึกซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และมีการวิจัยค้นคว้า
3. ฝึกให้ผู้เรียนบริการสังคม คือ สิ่งที่เรียนจะมีคุณค่า เมื่อได้ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

ต่อสังคม

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553, น. 131-132) กล่าวว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. สำรวจจำนวนผู้เรียน และความพร้อมของผู้เรียน มีใครขาดเรียนบ้าง เพราะเหตุใด ใครไม่พร้อมเพราะเหตุใด เพื่อช่วยแก้ไขปัญหให้กับผู้เรียนและการเสริมสาระการเรียนรู้ที่ขาดหายไป
2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นอกจากสภาพห้องเรียนหรือสภาพการจัดการเรียนรู้ จะพร้อม ผู้เรียนพร้อม สื่ออุปกรณ์ต่างๆ พร้อม ตัวครูก็ต้องพร้อมด้วย เพราะบุคลิกของครูมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก
3. กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง
5. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม เพื่อแก้ไขปรับปรุง
6. ให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม
7. ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ขึ้น รวมทั้งปัญหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

วิจารณ์ พานิช (2557, น. 29-33) กล่าวไว้ว่าหลักการสอนที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 7 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 ครูต้องเป็นผู้มีความเข้าใจเรื่องความรู้เดิมของนักเรียน โดยโลกปัจจุบันนักเรียนในแต่ละระดับชั้นมีระดับความรู้เดิมที่แตกต่าง เช่น เด็ก ป.6 บางคนในวิชา ก. พอลองทดสอบดูพื้นฐานความรู้อาจจะเท่ากับเด็ก ป.4 และเด็กบางคน ป.6 ที่วิชาเดียวกันทดสอบแล้วอาจจะเท่ากับเด็ก ม.2 เป็นต้น สาเหตุที่พื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันเป็นเพราะเด็กที่มีระดับพื้นฐานความรู้ต่ำ เนื่องจากไม่มีความสามารถในการหาความรู้ด้วยตนเอง แต่คนที่ฉลาดและใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมออันเป็นเพราะนักเรียนเหล่านั้นสามารถเรียนรู้และหาความรู้ได้ด้วยตนเอง นั่นแสดงให้เห็นว่าความรู้ในโลกปัจจุบันหาได้ไม่ยากแต่อยู่ที่ว่าใครจะไขว่คว้า และความรู้เดิมบางส่วนเป็นความรู้ที่ติดตัวมา ครูจึงต้องเป็นผู้ที่เข้าใจและหาวิธีตรวจสอบให้พบความผิดพลาดนั้น พร้อมแก้ไขปัญหานั้น หากไม่มีการแก้ไขเมื่อนักเรียนศึกษาต่อในระดับชั้นต่อไปจะเกิดความไม่เข้าใจและเบื่อการเรียนในที่สุด

ประการที่ 2 ครูมีหน้าที่จัดระบบความรู้ ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื่องจากคนที่เรียนหนังสือเก่งมีความจำที่ดี คือคนที่มีความสามารถในการจัดระเบียบความรู้ในสมองได้ดี แต่ความจริงนั้นความรู้ไม่ได้อยู่เพียงแต่ในสมองเท่านั้น แต่ยังอยู่ไปทั่วตัวของมนุษย์ ถึงแม้จะอยู่ในสมองเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม ซึ่งต้องได้รับการจัดอย่างเป็นระบบ หากใครจัดระบบได้ทันท่วงทีเมื่อต้องการใช้ความรู้นั้นก็จะสามารถดึงความรู้นั้นมาใช้ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องเหมาะสม แต่หากนักเรียนคนใดมีการจัดระบบที่ไม่ดีก็จะเกิดการเรียนรู้ที่ช้า ซึ่งการสอนให้นักเรียนเกิดการจัดระบบความรู้ที่ดีนั้นย่อมเป็นหน้าที่ของครูด้วยเช่นเดียวกัน

ประการที่ 3 ครูคือผู้สร้างแรงจูงใจ ครูจะต้องมีวิธีและเอาใจใส่ที่จะสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้เกิดกับตัวลูกศิษย์ เพราะสิ่งนี้จะเป็นตัวช่วยผลักดันให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ความพยายาม และความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้นกว่าปกติ และทำให้เกิดความสำเร็จได้ในที่สุด

ประการที่ 4 สร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนจบอย่างรู้จริง เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีผู้เรียนที่เรียนจบแล้วรู้จริงเพียง 20% หมายความว่าอีก 80% เป็นผู้เรียนจบแต่ยังไม่รู้จริงในสิ่งที่ตนศึกษา ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการเรียนในห้องเรียนที่ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจได้ และเรียนอย่างไรก็ไม่เกิดความสุขดังนั้นผู้เรียนจึงต้องหาความสุขจากภายนอกห้องเรียนมาแทนที่ จึงส่งผลในอนาคตระยะยาว

ประการที่ 5 การสอนโดนลงมือปฏิบัติและป้อนกลับ ครูที่ดีจะมีการรวมตัวกัน ออกแบบการเรียนรู้ก่อนการสอนเสมอว่าต้องการให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง ต้องออกแบบการสอนอย่างไรให้ผู้เรียนได้กิจกรรมอะไรบ้าง และทำไปเพื่อต้องการให้ผู้เรียนได้อะไร และจะมีวิธีการอย่างไรให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ และการป้อนข้อมูลย้อนกลับให้ผู้เรียนได้รับรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร เรียนแล้วเกิดความสุขหรือไม่ เกิดความมั่นใจในตัวเอง รู้ตัวเองว่าตรงไหน ทำได้ดีหรือไม่ รู้ว่าสิ่งใดต้องปรับปรุง ซึ่งศิลปะของครูในการป้อนข้อมูลย้อนกลับที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนทราบนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ

ประการที่ 6 การพัฒนาการของผู้เรียนและบรรยากาศของการเรียน การเรียนในรูปแบบที่สำคัญในยุคปัจจุบันคือครูต้องสร้างให้เกิดความร่วมมือกับผู้อื่นมากขึ้น มากกว่าการเรียนรู้เพียงลำพังเพื่อให้เกิดทักษะของความร่วมมือกับผู้อื่น ต้องสร้างให้เกิดการเรียนรู้แบบ Team Learning ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พร้อมกันหลายด้าน ไม่เพียงด้านวิชาการอย่างเดียวเท่านั้น และหากได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นจะเกิดการพัฒนามากกว่าด้านวิชาการ ซึ่งด้านอื่นๆ ที่สำคัญไม่แพ้กันคือ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านจิตวิญญาณ พัฒนาการทางด้านร่างกาย และพัฒนาการทางด้านสุนทรียะของจิตใจ นี่คือการเรียนที่เรียกว่าครบทุกด้านสำหรับพัฒนาการของผู้เรียน

ประการที่ 7 เป็นผู้กำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ครูไม่สามารถสอนได้ แต่ครูต้องสร้างกระบวนการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถหรือทักษะในการกำกับการเรียนรู้ให้กับตัวเอง สิ่งสำคัญคือสามารถทำให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองมีวิธีการเรียนอย่างไรและควรปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเองได้อย่างไร

จากการศึกษาบทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าบทบาทของผู้สอนกับการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้จัดการ ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรม แบ่งกลุ่ม หรือจับคู่ เป็นผู้มอบหมายงาน หน้าที่ความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนทุกคนจัดการให้ทุกคนได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถความสนใจของตน
2. เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มจริงพร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม
3. เป็นผู้ช่วยเหลือและแหล่งวิชาการ คอยให้คำตอบและข้อมูลเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ เพราะการให้ข้อมูล หรือความรู้ในขณะที่ผู้เรียนต้องการจะช่วยทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4. เป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง ช่วยสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์หรือให้คำแนะนำที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

5. เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ คอยตรวจสอบงานที่ผู้เรียนผลิตขึ้นมาก่อนที่จะส่งต่อไปให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ โดยเฉพาะความถูกต้อง

บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้เรียนมีบทบาทที่สำคัญ ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวความคิดไว้ ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541, น. 15) เสนอแนวความคิดว่า ผู้เรียนควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. บทบาทด้านการเตรียมตนเอง ผู้เรียนมีบทบาทต้องเตรียมตนเองให้พร้อมที่จะรับความรู้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นและสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้น ผู้เรียนจะต้องใฝ่รู้ใฝ่เรียน กระตือรือร้น ที่จะแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยการฝึกทักษะพื้นฐานซึ่งเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้คล่องแคล่วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าได้เต็มที่ เพื่อการพัฒนาตนเองไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงประสงค์ นั่นคือการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้นั่นเอง

2. บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทที่ผู้เรียนจำเป็นต้องลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 การสร้างและการค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง
- 2.2 การมีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.3 การได้ค้น คิด ทำ และแสดงออกในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงาน
- 2.4 การมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและกลุ่ม
- 2.5 การเรียนรู้อย่างมีวิธีการ มีกระบวนการ
- 2.6 การมีผลงานการเรียนรู้
- 2.7 การมีวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนและการปฏิบัติงาน

3. บทบาทด้านการประเมินผล เมื่อผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง เพื่อน และกลุ่มทั้งด้านการปฏิบัติและผลงานรวมทั้งยอมรับการประเมินของผู้อื่น และพร้อมที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาตนเองต่อไป

ทิตินา แคมมณี (2542, น. 26-27) เสนอแนวความคิดว่า ผู้เรียนควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือ

ประสบการณ์ต่างๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายเพื่อนำมาให้แก่ตนเอง

2. บทบาทในการศึกษาหรือลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิด ในการกลั่นกรองแยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ต่างๆ ที่หามาได้และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง

3. บทบาทในการจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้ครูสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้น เกิดความคงทนและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้สะดวกขึ้น

4. บทบาทในการจัดระบบระเบียบความรู้นำไปประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้น เกิด ประโยชน์ต่อชีวิต นอกจากนั้นการประยุกต์ใช้จะช่วยย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจ ให้แก่ผู้เรียนในความรู้นั้นๆ และการนำความรู้ไปใช้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมได้ด้วย

ในการดำเนินการตามบทบาททั้ง 4 ข้างต้น ผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างกระตือรือร้น
2. ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับกลุ่ม เช่น การแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูลและสรุป เป็นต้น
3. รับฟังการพิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
4. ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ ได้ตอบ คัดค้าน สนับสนุน ร่วมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้สึกของตนกับผู้อื่น
5. แสดงความสามารถของตนและยอมรับความสามารถของผู้อื่น
6. ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ
7. เรียนรู้จากกลุ่มและช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้

อรุณี สถิตภาคีกุล (2542, น. 39-40) บทบาทของนักเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจะเปลี่ยนจากผู้ฟัง ผู้รับ มาเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นเอาใจใส่ ที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดังนี้

1. เป็นผู้เรียน (Learner) เป็นผู้ที่จะศึกษาเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
2. เป็นผู้ค้นคว้าแสวงหาความรู้ (Investigator) เป็นผู้มุ่งมั่นและหมั่นที่จะแสวงหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
3. เป็นผู้มีส่วนร่วม (Participant) เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนเลือกบทเรียน กิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัด

4. เป็นผู้กำกับดูแล (Monitor) เป็นผู้กำกับความก้าวหน้าในการเรียนและการทำงานของตนเอง

5. เป็นผู้ช่วยเหลือ (Helper) มีความพร้อมจะเป็นผู้ช่วยเหลือครูและเพื่อนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกัน

6. เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานและองค์ความรู้ใหม่ (Constructor) เป็นผู้มีความพร้อมที่จะสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และทำกิจกรรมต่างๆ

7. เป็นผู้นำเสนอ (Presenter) เป็นผู้นำเสนอข้อมูลหรือความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ

8. เป็นผู้วัดผลและประเมินผล (Evaluator) เป็นผู้วัดประเมินผลพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Evaluation)

9. เป็นผู้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Applicator) เป็นผู้ให้นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเอง

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2544, น. 199) เสนอแนวความคิดว่าผู้เรียนควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. มีความตั้งใจให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจัง
2. ใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่มีเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความรู้ใหม่
3. ตอบคำถามหลักของผู้สอน โดยศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการต่างๆ
4. วางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมีการกำหนดเป้าหมาย กำหนดงาน ลำดับขั้นตอนการทำงาน แบ่งงานตามความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม
5. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
6. ร่วมที่จะพิสูจนข้อค้นพบ หรือแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม
7. มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง สมาชิกและกลุ่มรับฟังการชี้แจงการวิจารณ์จากผู้อื่น
8. ปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานของตนเองหรือกลุ่มจนเป็นที่พอใจ
9. สรุปความรู้ที่ค้นพบได้ด้วยตนเอง
10. ชื่นชมผลงานที่เกิดขึ้น
11. เผยแพร่ผลงานที่ภูมิใจ

กรมวิชาการ (2544, น. 9) เสนอแนวความคิดว่าผู้เรียนควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษา ค้นคว้า คิด วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และ
 สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. มีอิสระในการเรียนรู้สิ่งที่ตนสนใจ และได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. แสดงออกถึงการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ (5 ส) ได้แก่

3.1 สติปัญญา ความรู้ความถนัด

3.2 ความสนใจ กระตือรือร้น และตั้งใจเรียน

3.3 การสืบเสาะ ค้นคว้าหาข้อมูลหรือความรู้

3.4 การนำเสนอ ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้ผู้อื่นเข้าใจ

3.5 การสร้างสรรค์บูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงหรือ
 สถานการณ์ใหม่ตามความเหมาะสม

จากบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญข้างต้น สามารถสรุป
 ได้ว่าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในกระบวนการเรียนรู้เพราะจะต้องเรียนรู้และพัฒนา
 ตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง สามารถทำงาน
 เป็นกลุ่มได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และนอกจากนี้ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน
 ตนเอง เพื่อน กลุ่ม เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านผู้เรียน

สุภรณ์ สภาพงศ์ (2543, น. 9) ได้กล่าวถึงปัจจัยสนับสนุนองค์รวมของการจัดการเรียนรู้
 ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน คือ นักเรียนจะต้องมีมุมมองในการเรียนรู้ใหม่ เปลี่ยนวัฒนธรรม
 การเรียนรู้จากผู้เคยรับความรู้มาเป็นการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ โดยใช้วิธีการรู้แก่ปฏิบัติ
 วิธีการเรียนรู้เพื่อการค้นพบความรู้จากการปฏิบัติของตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติทักษะ
 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การทำโครงงาน และการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการคิด
 หลักการ และทฤษฎีต่างๆ เรียนรู้แบบร่วมมือกัน ใฝ่รู้มุ่งพัฒนาตนให้มีปัญญา คือ รู้ลึก รู้รอบ
 จากข้อมูล ปัจจัย ความรู้ภายนอก เรียนรู้จากภายในงานคือการเรียนรู้จากการพิจารณาตนเอง และ
 เรียนรู้รอบรู้ลึกจากการปฏิบัติของตนเอง

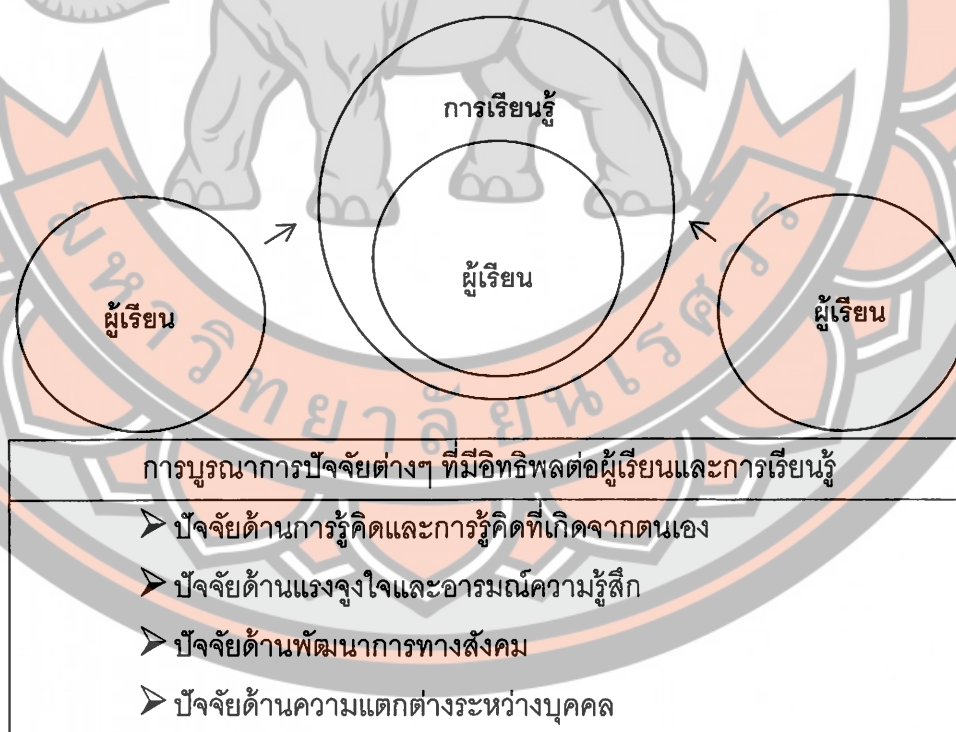
คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, น. 21) ได้เสนอแนะปัจจัยสำคัญ
 ที่จะช่วยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านผู้เรียน คือ "ศิษย์ต้องม
 ความศรัทธาต่อครูผู้สอน" สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้

มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

เลอศักดิ์ สุมาลย์ (2551, น. 82) ได้สังเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ คือ "กิจนิสัยส่วนตัวของผู้เรียน" ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพสูงสุดผู้เรียนจะต้องมีกิจนิสัยส่วนบุคคลที่ดี เช่น เป้าหมายในการเรียนรู้ และต้องได้รับการแนะแนวทางการเรียนรู้ที่ดีจากครูผู้สอนจึงเหมาะสมแก่การเรียนรู้ที่ดี

McCombs and Whisler (1997 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, น. 23-27) ได้เสนอหลักการทางจิตวิทยาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 14 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มตามลักษณะของ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการรู้คิด และการรู้คิดที่เกิดจากตนเอง ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์ความรู้สึก ปัจจัยด้านพัฒนาการทางสังคม และปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสรุปเป็นแนวคิดแบบองค์รวมของแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังภาพ

ภาพที่ 2.3 แบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดที่เป็นองค์รวม. จาก 80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (น. 24), โดย ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, กรุงเทพมหานคร: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปรินติ้ง.

จากแผนภาพที่ 3 หลักการทางจิตวิทยาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 14 ข้อ
ของแต่ละปัจจัยมีดังนี้

ปัจจัยด้านการรู้คิดและการรู้คิดที่เกิดจากตนเอง

1. ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้
2. เป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้
3. การสร้างความรู้
4. การคิดเชิงกลยุทธ์
5. การคิดทบทวนเกี่ยวกับการคิดของตน

ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์

7. ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์ที่มีต่อการเรียนรู้
8. แรงจูงใจภายในการสร้างสรรค์ การคิดระดับสูง และความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน
9. ผลของแรงจูงใจที่มีต่อความพยายาม

เป้าหมายด้านพัฒนาการและสังคม

10. อิทธิพลด้านพัฒนาการที่มีผลต่อการเรียนรู้
11. อิทธิพลทางสังคมต่อการเรียนรู้

ปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล

12. ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้
13. การเรียนรู้และความหลากหลาย
14. มาตรฐานและการประเมินผล

โดยแนวคิดของ McCombs and Whisler (1997 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, น. 23-27) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการรู้คิด และการรู้คิดที่เกิดจากตนเอง ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์ความรู้สึก ปัจจัยด้านพัฒนาการทางสังคม และปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการรู้คิดและการรู้คิดที่เกิดจากตนเอง

1. ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ซับซ้อนได้ดีที่สุดต่อเมื่อมีความตั้งใจสร้างความหมายจากข้อมูลและประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งผู้เรียนอาจสร้างความหมายจากข้อมูล ประสบการณ์การคิดอ่านและความเชื่อของตน ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จจะกระตือรือร้น มีเป้าหมายแน่นอน สามารถนำหรือผลักดันตนเองและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2. เป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนได้รับการสนับสนุนและชี้แนะจากผู้สอน ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จจะสามารถสร้างความรู้ที่มีความหมายและผสมผสานสอดคล้องกัน ซึ่งในระยะเริ่มต้นเป้าหมายของผู้เรียนอาจยังไม่ชัดเจนนัก แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความเข้าใจจะดีขึ้นด้วยการเติมช่องว่าง แก้ไขความไม่ประสานสอดคล้องและสร้างความเข้าใจ เนื้อหาสาระให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายระยะยาวต่อไป ผู้สอนสามารถช่วยเหลือผู้เรียนในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีความหมายสอดคล้องกับความใฝ่ฝันและความสนใจทางการศึกษา

3. การสร้างความรู้ ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จสามารถเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิมด้วยวิธีการต่างๆ ที่มีความหมาย ความรู้จะขยายวงกว้างและมีความลึกยิ่งขึ้นเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและประสบการณ์ใหม่กับฐานความรู้ที่มีอยู่ การเชื่อมโยงมีหลายรูปแบบ เช่น การเสริมเติมแต่ง การปรับขยาย หรือการจัดระบบความรู้หรือทักษะที่มีอยู่เสียใหม่ ผู้สอนจึงควรช่วยให้ผู้เรียนได้รับและบูรณาการความรู้ เช่น การวางกรอบความคิด การจัดระบบหัวข้อ หรือการแยกประเภท เป็นต้น

4. การคิดเชิงกลยุทธ์ ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จสามารถสร้างและใช้กลยุทธ์ทางการคิดและการใช้เหตุผลเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ซับซ้อนได้ ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จจะคิดเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นวิธีการในการเรียนรู้ ใช้เหตุผลแก้ปัญหาหรือเรียนรู้ในเรื่องความคิดรวบยอด ผู้เรียนเหล่านี้มีความเข้าใจและสามารถใช้กลยุทธ์อันหลากหลายเพื่อช่วยให้ตนเข้าถึงเป้าหมายในการเรียนรู้และการปฏิบัติต่างๆ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ อีกทั้งยังคงสะสมกลยุทธ์ของตนให้เพิ่มขึ้นอีก โดยการย้อนคิดทบทวนวิธีที่ตนใช้เพื่อดูวิธีที่ดีที่สุด โดยการสังเกตหรือมีปฏิสัมพันธ์กับต้นแบบที่เหมาะสม การได้รับการชี้แนะและการให้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่นผู้สอนจึงควรให้การช่วยเหลือผู้เรียนในการพัฒนา ประยุกต์ใช้ และประเมินผลทักษะการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ของตน

5. การคิดทบทวนเกี่ยวกับการคิดของตน กลยุทธ์ระดับสูงสำหรับเลือกสรรและติดตามดูแลปฏิบัติการทางสติปัญญานั้นช่วยเอื้อให้เกิดความสะดวกในการคิดเชิงสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จสามารถพินิจพิจารณาว่าตนคิดและเรียนรู้ได้อย่างไร ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้หรือความสามารถของตนอย่างสมเหตุสมผล เลือกกลยุทธ์หรือวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและดูแลซึ่งจะช่วยยกระดับการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมวัฒนธรรม เทคโนโลยี และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผลทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับระดับความรู้เดิม ความสามารถด้านการรู้คิด และกลยุทธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์

7. ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์ที่มีต่อการเรียนรู้ แรงจูงใจของผู้เรียนที่เกิดขึ้นมีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการเรียนรู้ ในทำนองเดียวกันแรงจูงใจที่จะเรียนก็ได้รับอิทธิพลจากสภาพอารมณ์ ความเชื่อ ความสนใจ เป้าหมาย และนิสัยในการใช้ความคิดของแต่ละคน ปัจจัยด้านแรงจูงใจและอารมณ์มีอิทธิพลอย่างมากต่อองค์ประกอบด้านการรู้คิด อารมณ์ และความรู้สึกของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงสภาพอารมณ์ของผู้เรียนและอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อสภาพอารมณ์ของผู้เรียนด้วย

8. แรงจูงใจภายในการสร้างสรรคการคิดระดับสูงและความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน งานที่ผู้เรียนรับรู้ว่าเป็นของใหม่มากและยากที่สุดที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของตนเองและตนมีโอกาสเลือกและปฏิบัติจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรส่งเสริมสนับสนุนความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน โดยมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องและมีความหมายสำหรับผู้เรียนที่มีความยุ่งยากซับซ้อนพอเหมาะ และเป็นงานที่ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จได้

9. ผลของแรงจูงใจที่มีต่อความพยายาม ผู้เรียนจะต้องใช้ความมุ่งมั่นพยายามและฝึกปฏิบัติอย่างมากเพื่อให้ได้รับความรู้และทักษะที่ซับซ้อน หากผู้เรียนขาดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ ก็จะไม่เต็มใจที่จะพยายามนอกจากจะถูกบังคับ ซึ่งความหมายนี้เป็นตัวบ่งชี้สำคัญอย่างหนึ่งที่จะเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องช่วยสร้างอารมณ์ด้านบวกและแรงจูงใจภายในให้ผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจนน่าสนใจ และมีความหมายสำหรับผู้เรียน

เป้าหมายด้านพัฒนาการและสังคม

10. อิทธิพลด้านพัฒนาการที่มีผลต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จะมีประสิทธิผลเมื่อคำนึงถึงพัฒนาการที่แตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน โดยบุคคลจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อสิ่งที่เรียนรู้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของตนและมีการนำเสนอด้วยวิธีการที่สนุกและน่าสนใจ ผู้สอนจึงต้องตระหนักและมีความเข้าใจในความแตกต่างของพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งจะช่วยให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ได้มากที่สุด

11. อิทธิพลทางสังคมต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ได้รับได้รับอิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารจะมีมากขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์

และร่วมมือกับผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดและวิจารณ์ญาณที่นำไปสู่การพัฒนาการทางด้านสังคมและจริยธรรมที่สูงขึ้น ผู้สอนจึงควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวกโดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดความคิดขั้นสูงให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย จะช่วยให้เกิดการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนรู้และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

ปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล

12. ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะมีกลยุทธ์ วิธีการและความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับ ผู้สอนจะต้องพิจารณาจากสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนชอบ มีการปรับหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม และสื่ออุปกรณ์ที่เอื้อและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

13. การเรียนรู้และความหลากหลาย การเรียนรู้จะมีประสิทธิผลมากที่สุดเมื่อคำนึงถึงภูมิหลังที่แตกต่างกันของผู้เรียนในด้านภาษาวัฒนธรรมและสังคม ผู้สอนต้องให้ความเอาใจใส่ และรับรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ ภูมิหลัง วัฒนธรรม และประสบการณ์ ผู้เรียนได้เห็นคุณค่า ได้รับการยอมรับนับถือ ผู้เรียนจะมีระดับแรงจูงใจและสัมฤทธิ์ผลที่สูงขึ้น

14. มาตรฐานและการประเมินผล การตั้งมาตรฐานที่สูงอย่างเหมาะสมและท้าทาย และการประเมินผลผู้เรียนและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินเชิงวินิจฉัย การประเมินเชิงกระบวนการ และประเมินผลสัมฤทธิ์ ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ไม่อาจแยกออกได้ในกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรกำหนดเป้าหมายในระดับสูงที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งการประเมินจุดแข็งจุดอ่อนด้านการรู้คิด ความรู้ และทักษะของผู้เรียนจึงมีความสำคัญมาก ในการกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน การเลือกสื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนการสอนของตนเองช่วยให้เกิดแรงจูงใจและการเรียนรู้มากขึ้นได้

จากการศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ด้านผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีมุมมองต่อการเรียนรู้ในทางบวก มีความมุ่งมั่นตั้งใจยอมรับและเข้าใจบทบาทของตนเองจะต้องเป็นผู้เปิดใจยอมรับและแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและประสบการณ์ใหม่กับฐานความรู้เดิม มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ เข้าใจตนเองว่าคิดและเรียนรู้ได้ด้วยวิธีใดมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการพัฒนานิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิจารณ์ญาณ สามารถ

นำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้เรียนยังต้องปฏิบัติตนเป็นศิษย์ที่มีความศรัทธาต่อครูผู้สอนอย่างจริงใจ

ด้านครูผู้สอน

สุภรณ์ สถาพงศ์ (2543, น. 9) ได้กล่าวถึงปัจจัยสนับสนุนองค์รวมของการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน คือ ปัจจัยครูผู้สอนกับการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะเป็นผู้ปลูกฝังพลังการเรียนรู้ให้แก่เพื่อนครูด้วยกันและนักเรียน คุณลักษณะของครูผู้สอนที่เอื้อต่อการปฏิรูปโรงเรียน โดยอาศัยปัจจัยองค์รวมและปัจจัยสนับสนุน มีดังนี้

1. ครูมีบุคลิกภาพถึงความเป็นประชาธิปไตย มั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีเสรีในการคิด พัฒนาปัญญาและอารมณ์อย่างสมดุล มีความรัก ความเมตตาต่อศิษย์

2. มีความรู้ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

3. มีความเข้าใจหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด สอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4. ใช้กระบวนการวิจัยชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เป็นประจำ

5. สร้างผลงานในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้

6. มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงที่ยึดชีวิตของผู้เรียนเป็นตัวตั้งบนพื้นฐานของปัจเจกบุคคล

7. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, น. 21) ได้เสนอแนะปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ควรมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด และแก้ปัญหาร่วมกัน

เลิศศักดิ์ สุมาลัย (2551, น. 82-83) ได้สังเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียน การเป็นผู้นำทางด้านความคิด วิเคราะห์ มีการวิเคราะห์ตามหลักวิทยาศาสตร์ การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น มีการพัฒนาความรู้ทักษะการสอนให้เหมาะกับวิชาที่สอน มีวิสัยทัศน์ที่

กว้างไกล การเข้าใจในตัวผู้เรียนที่แตกต่างในการเรียนรู้ ความสามารถและแนวทางการเรียนรู้ การเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมแก่กลุ่มผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่เป็นไปเพื่อการจัดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องของตัวผู้สอน มีความสามารถที่จะ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี ซึ่งผู้สอนที่ดีต้อง ทราบภูมิหลังของผู้เรียนแต่ละกลุ่มบุคคลเพื่อนำไปวิเคราะห์ในการแนะแนวทางการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ที่ขาดของผู้เรียน ซึ่งต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการแนะแนวความรู้ ของผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในอนาคต และเพื่อนำมาปรับเทคนิควิธีการสอน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ให้เหมาะสมแก่กลุ่มบุคคล ที่สำคัญความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการแนะแนวความรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจำเป็นต้องทราบถึงภูมิหลังดังที่กล่าวมา ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้สอนจะต้องมีความเป็นผู้สอนแนวทางการเรียนรู้ ที่เหมาะสมตามความสนใจ ความสามารถ และลักษณะของแต่ละกลุ่มบุคคล ซึ่งผู้สอนจะต้องมี ความสามารถในการวิเคราะห์ที่ดี และควรมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนที่ดีด้วย

จากการศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครูผู้สอน ดังกล่าว ข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ด้านครูผู้สอน หมายถึง การที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีเสรีในการคิด พัฒนาปัญญา และอารมณ์อย่างสมดุล มีความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ มีความรู้ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี มีความเข้าใจหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มีกระบวนการพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เป็นประจำ มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างโอกาส ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถ ทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างปฏิสัมพันธ์ลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน พร้อมทั้งมีกิจกรรมร่วมกัน ในกระบวนการเรียนรู้

ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้

สุภรณ์ สถาพงศ์ (2543, น. 9) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสนับสนุนองค์รวมของการจัดการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพกับการเรียนรู้ สารสำคัญของระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาในระยะ 5-10 ปี ไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา
2. กำหนดแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร และแนวการจัดการเรียนรู้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยนำสาระที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา และสภาพปัญหาของท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
3. มีการตรวจสอบ ทบทวนตนเอง ของโรงเรียนทุกด้าน เพื่อนำโรงเรียนสู่ระบบประกันคุณภาพ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ
5. กำหนดแผน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน ประเมิน นำเสนออย่างเป็นระบบ และรายงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, น. 21) ได้เสนอแนะปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนระบบและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประสบผลสำเร็จไว้ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ลงมือทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปการเรียนรู้ร่วมกัน
2. ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
3. การจัดการเรียนรู้อควรให้มีความสมดุลเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้ของสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียนรู้
4. การจัดแหล่งเรียนรู้ควรมีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัดและความเข้าใจ
5. ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ควรมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด และแก้ปัญหาร่วมกัน
6. ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระต่างๆ ที่เรียนรู้รวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
7. สาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

8. กระบวนการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

เลิศศักดิ์ สุมาลย์ (2551, น. 80-81) ได้สังเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยด้านระบบและกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียด คือ การจัดระบบการสอน ประกอบด้วย คู่มือสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ สัดส่วนของเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ระยะเวลาดำเนินกิจกรรมมีเป้าหมายในการประเมิน ให้คำปรึกษาแนะแนวการหาความรู้ตามความต้องการของผู้เรียน การสรุปผล การประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การร่วมกันประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยหมวดวิชา การประเมินผล ความสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุให้ผลตามวัตถุประสงค์ มีตัวชี้วัดของการประเมิน การเสริมแรงเพื่อให้เกิดความต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การประเมินจากการเน้นการปฏิบัติจริง การประเมินการสอนโดยผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การจัดการเรียนการสอนให้ได้ประสบการณ์ตรง ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตรจริงได้ ถ้าหากเรื่องหรือวิธีการนั้นสอดคล้องและสัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้เรียนประสบ การมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาตัวเองตามความสามารถ การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง การจัดความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะการกับบทเรียน การสื่อความหมายที่ง่ายต่อความเข้าใจ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมการปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะความรู้และการวิเคราะห์ การจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ใช้จริงในการทำงานได้ การจัดอุปกรณ์ที่เหมาะสมแก่วิชาเรียน อุปกรณ์ที่ครบถ้วนอย่างเพียงพอเพื่อเสริมสร้างทักษะในการเรียนรู้ ซึ่งการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ในด้านของระบบการสอนควรคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีรายละเอียดดังนี้ คือการมีระบบที่แน่นอนในการจัดการเรียนรู้ เช่น คู่มือสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างมาตรฐานในการจัดการเรียนรู้ที่ดี ที่สำคัญควรมีวางแผนการจัดการเรียนรู้อำหรับนักเรียนแต่ละบุคคลที่ยังขาดความรู้ ทั้งยังต้องให้คำปรึกษาแนะแนวการแสวงหาความรู้ตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการเรียนรู้ที่ดีควรมีระยะเวลาที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมในการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สัมพันธ์ทั้งบทเรียนและให้เหมาะสมกับการทำงานจริง และจะเกิดประสบการณ์ตรงกับตัวผู้เรียน โดยให้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง เพื่อวิเคราะห์ความสามารถของตนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ได้ตรงตามความต้องการตามความเหมาะสมของหลักสูตรการเรียนของตน ดังนั้นระบบการสอนควรมี

อุปกรณ์ เครื่องมือที่พร้อม ครบถ้วนอย่างเพียงพอ และระบบการประเมินการเรียนรู้ที่ต้องมีการประเมินทั้งสองด้านคือทั้งผู้เรียนและผู้สอนโดยผู้สอนนั้นต้องประเมินการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายที่แท้จริงในการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งต้องมีการประเมินผลความสามารถจัดการเรียน การสอนบรรลุให้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดจากตัวชี้วัดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีควรมี การประเมินการเรียนรู้ ความเข้าใจ ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคลก่อนการเรียนเพื่อ เป็นการประเมินการเรียนรู้ได้ถูกต้อง ซึ่งต้องมีการประเมินจากแฟ้มสะสมงานและการประเมินจาก การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีการทบทวนระบบการสอนจึงต้องมีการประเมินจาก การประเมินการสอนโดยผู้เรียนและมีการร่วมกันประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสุดท้ายต้องมีการสรุปผลการประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ดังนั้น การจัดระบบการสอน ต้องมีการจัดทำคู่มือในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยการแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ความรู้ของตนตามความถนัดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีการเสริมแรง และการประเมิน การเรียนรู้ และจะต้องมีความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน

จากการศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านระบบและ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ด้านระบบและกระบวนการ จัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ระบบบริหาร จัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะต้องเป็นการบริหารโดยระบบคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจทั้งในระดับโรงเรียน ระดับหมวดวิชา และระดับชั้นผู้บริหาร โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับการจัดระบบการสอน ที่ต้องมีการจัดทำคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยการแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ความรู้ของตนตามความถนัดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีการเสริมแรง และการประเมินการเรียนรู้ และ จะต้องมีความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน

ด้านสภาพแวดล้อม

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, น. 21) กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่จะช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประสบผลสำเร็จไว้ คือ การจัดแหล่ง เรียนรู้ ควรมีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ที่ตรง ตามความถนัดและความเข้าใจ

เลอศักดิ์ สุมาลย์ (2551, น. 84) ได้สังเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียด คือ สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เหมาะสมแก่การเรียน การปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อม

ให้เกิดการพัฒนาตัวเองของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ จำนวนผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม กระตุ้น เสริมแรง และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนากระบวนการทางด้านความคิดที่ดีในการเรียน จำนวนผู้เรียนต้องมีความเหมาะสมไม่มากเกินไปในการเรียนแต่ละรายวิชา รวมถึงสื่อที่กระตุ้นช่วยต่อการเรียนรู้

จากการศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสภาพแวดล้อมข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัดและความเข้าใจ ห้องเรียนที่เหมาะสมแก่การเรียน การปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตัวเองของผู้เรียน สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ กระตุ้น เสริมแรง และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนากระบวนการทางด้านความคิดที่ดี จำนวนนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องมีความเหมาะสมไม่มากเกินไปในการเรียนแต่ละรายวิชา รวมถึงสื่อที่กระตุ้นช่วยต่อการเรียนรู้ การจัดสื่อที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

สุภรณ์ สภาพงศ์ (2543, น. 9) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสนับสนุนองค์รวมของการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมจากภายนอก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมสำหรับการสนับสนุนโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนจำเป็นต้องประสานสื่อความเข้าใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ได้ทราบว่าการเรียนรู้จะต้องเกิดได้ทุกที่และตลอดเวลา การเรียนรู้จากโลกและสถานการณ์จริงจะช่วยสร้างพลังการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางด้านปัญหาและอารมณ์ควบคู่กันไป สังคมก็ต้องช่วยกันสร้างตัวแบบที่ดีให้ผู้เรียน ทรัพยากรบุคคล และอื่นๆ

2. ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการในท้องถิ่น ชมรมครู สถานศึกษา โรงเรียนจำเป็นต้องนำสาระการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชีวิตของผู้เรียน ศึกษานิเทศก์ คณาจารย์ และนักวิชาการ จำเป็นต้องนิเทศ ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาแก่โรงเรียนทั้งทางด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาพร้อมกัน

เลอศักดิ์ สุมาลย์ (2551, น. 83) ได้สังเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ โดยกล่าวว่า การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องมีผู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งการมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิด และทัศนคติ

ต่อการจัดการเรียนรู้จากทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากการศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก หมายถึง สิ่งที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจากภายนอกโรงเรียน ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนจำเป็นต้องประสานสื่อความเข้าใจ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเพื่อการสนับสนุนและร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งศึกษานิเทศก์ ร่วมมือกับครูผู้สอน มีบทบาทจำเป็นต้องนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและร่วมให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนทั้งทางด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาพร้อมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บรรจบ ภูโสดา (2555) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขอบข่ายของการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 10 งาน 2) กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 3) บุคคลที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 4 กลุ่ม ประกอบด้วยครูผู้สอนและนักเรียน การประเมินรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

พุทธชาติ ทองกร (2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบายโดยยึดหลักเกณฑ์การตอบสนองนโยบายของต้นสังกัด กำหนดความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธีประเมินความต้องการ จัดทำแผนงานโครงการโดยประชุมผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด และดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ โดยการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์

นรินทร์ สุชะวงศ์นันท์ (2545) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามแนว การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จากการวิจัยพบว่า 1) ชั้นเตรียมการ พบว่าพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวก่อนสอน มีการวิเคราะห์พัฒนาหลักสูตร ศึกษา ผู้เรียนก่อนสอน พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วางแผนการสอน เตรียมสื่อการเรียนการสอน และการเตรียมการวัดผลประเมินผล 2) ชั้นการดำเนินการ พบว่า มีชั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัด เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และสื่อเพื่อการเรียนรู้ ด้านงานวิจัยในชั้นเรียน และด้านความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามหลักการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ อยู่ระดับมาก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีการศึกษาทฤษฎี การเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดมากที่สุด ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยภาพรวมพนักงาน เทศบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนแบบร่วมมือ มากที่สุด ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้โดยภาพรวมพนักงานครูเทศบาล ส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านงานวิจัยในชั้นเรียนพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่ มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่องานวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ด้านความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษากับชุมชนโดยภาพรวมพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3) ชั้นการวัดประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติสอดคล้องกับ หลักการที่ระบุไว้แนวการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับมาก และ 4) ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูป การเรียนรู้พบว่าพนักงานครูเทศบาลจำนวนไม่มากนักที่แสดงความคิดเห็น โดยมีความคิดเห็น ใน 2 ลักษณะ คือ เห็นด้วย และไม่แน่ใจ

เลิศศักดิ์ สุมาลย์ (2551) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) ในสถานศึกษาเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่า ตัวประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 ด้าน คือ 1) การจัดระบบการสอน 2) กิจนิสัยส่วนตัวของผู้เรียน 3) ตัวประกอบที่เป็นผู้ชี้แนะ 4) ตัวส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5) สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้เรียนของความแปรปรวนทั้งหมด โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 5 กับ 66 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.416 - 0.690 และมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่างตัวแปร 0.013 - 0.076

เสถียรทิพย์ คงปรางดี (2554) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก

นันทพร จุลพันธ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปรีณิสรอวยแยลส์วิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็น ของครูผู้สอนสังคมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ ต่างๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม มีการจัดการประเมินตามสภาพจริง ปัญหาที่พบ ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน คือเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย และจำนวนนักเรียนในแต่ละ ห้องมีมาก รวมทั้งขาดการพัฒนาสื่อการสอนในรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) การจัดกิจกรรม การเรียนรู้วิชาสังคมศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการจากกิจกรรม การฝึกฝนด้านความคิดและจินตนาการ การใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย การดำเนินการ ในช่วงกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมด้านความคิดริเริ่มในตัวผู้เรียน การส่งเสริมทางด้าน อารมณ์และทัศนคติ การส่งเสริมการรู้จักธรรมชาติและรักษารวมชาติ การส่งเสริมการหา ประสพการณ์นอกหลักสูตร การส่งเสริมในด้านมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันและการส่งเสริมในด้าน คุณธรรมจริยธรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สมอง ชัยทอง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษา โรงเรียนท่าแพกอนุสรณ์ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จากการติดตามและประเมินผลการทดลองใช้ระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และชุมชน พบว่า ด้านครูผู้สอน ได้เตรียมในเรื่องประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามความรู้ ความสนใจ และวิถีชีวิต บางครั้งใช้ไม่ได้ก็มีการปรับเปลี่ยนวิธีการไปตามสภาพสถานที่ เวลา ด้านผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดกิจกรรมตามความรู้ ความถนัด ได้ปฏิบัติจริง เชื่อมโยงเนื้อหาที่สัมพันธ์ เข้าด้วยกันทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก ผู้ศึกษาค้นคว้ามั้วิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 รวมจำนวน 441 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 22 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 419 คน จากโรงเรียนจำนวน 22 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คน จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 117) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากโรงเรียนจำนวน 22 โรงเรียน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

เขต 1 จำนวน 22 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 189 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูผู้สอน
ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 แบ่งตามโรงเรียน

ตำแหน่ง	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	22	22
2. ครูผู้สอน	419	189
รวม	441	211

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
แบ่งตามโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	โรงเรียนกาญจนะศึกษา	1	1
2.	โรงเรียนจงสวัสดิ์เจริญวิทยา	1	1
3.	โรงเรียนเจริญสุขอุดมวิทยา	1	1
4.	โรงเรียนคุณานุกูล	1	1
5.	โรงเรียนคุณานุกูลหัวถนน	1	1
6.	โรงเรียนตรีจุฬาศึกษา	1	1
7.	โรงเรียนทรัพย์สถิตวิทยาการ	1	1
8.	โรงเรียนปัทมคุณวิทย์	1	1
9.	โรงเรียนอนุบาลจุฬารัตน์	1	1
10.	โรงเรียนทรัพย์สถิตวิทยาการ	1	1
11.	โรงเรียนอนุบาลภูซาง	1	1

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
12.	โรงเรียนอนุบาลไธรภา	1	1
13.	โรงเรียนอนุบาลสมฤดี	1	1
14.	โรงเรียนดรุณานุกูล	1	1
15.	โรงเรียนอนุบาลธรรมรัตน์	1	1
16.	โรงเรียนดรุณานุกูลหัวถนน	1	1
17.	โรงเรียนอนุบาลดรุณานุกูลลานกระบือ	1	1
18.	โรงเรียนอนุบาลธัญญาดา	1	1
19.	โรงเรียนปัทมดรุณวิทย์	1	1
20.	โรงเรียนอนุบาลสมนึก	1	1
21.	โรงเรียนตรีจุฬาศึกษา	1	1
22.	โรงเรียนอุดมสุขเจริญศึกษา	1	1
	รวม	22	22

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ของครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
แบ่งตามโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	โรงเรียนกาญจนะศึกษา	9	4
2.	โรงเรียนจงสวัสดิ์เจริญวิทยา	9	4
3.	โรงเรียนเจริญสุขอุดมวิทยา	61	29
4.	โรงเรียนดรุณานุกูล	10	4
5.	โรงเรียนดรุณานุกูลหัวถนน	9	4
6.	โรงเรียนตรีจุฬาศึกษา	18	8
7.	โรงเรียนทรัพย์สถิตวิทยาการ	31	14
8.	โรงเรียนปัทมดรุณวิทย์	17	8

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
9.	โรงเรียนเพชรศึกษา	59	28
10.	โรงเรียนวรนารถวิทยากำแพงเพชร	20	9
11.	โรงเรียนวัฒนศิรวิทยา	13	6
12.	โรงเรียนอนุบาลจุฬารัตน์	6	2
13.	โรงเรียนอนุบาลตรุณานุกูลลานกระบือ	53	25
14.	โรงเรียนอนุบาลธรรมรัตน์	33	15
15.	โรงเรียนอนุบาลธัญญาดา	3	1
16.	โรงเรียนอนุบาลภูซจร	23	10
17.	โรงเรียนอนุบาลวาริน	10	4
18.	โรงเรียนอนุบาลสมนึก	10	4
19.	โรงเรียนอนุบาลสมฤดี	9	4
20.	โรงเรียนอนุบาลอุทิศศึกษา	5	2
21.	โรงเรียนอนุบาลไอรุภา	6	2
22.	โรงเรียนอุดมสุขเจริญศึกษา	5	2
รวม		419	189

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารและงานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำมาประมวล สร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 5 ด้าน จำนวน 50 ข้อ ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนของช่องน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เกณฑ์ให้คะแนนมีดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนของช่องน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เกณฑ์ให้คะแนน มีดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก และไปเป็นข้อมูลสำหรับกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าและนิยามตัวแปรที่จะศึกษา

3. กำหนดขอบข่ายของข้อคำถาม ตามขอบข่ายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงนักการศึกษา และนักวิจัย โดยแยกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- 3.1 ด้านผู้เรียน
- 3.2 ด้านครูผู้สอน
- 3.3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 3.4 ด้านสภาพแวดล้อม
- 3.5 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

4. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครอบคลุมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้ง 5 ด้าน

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

- 5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง อาจารย์หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- 5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่ม້อ้อย อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- 5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- 5.4 นายบุญเลิศ เสียงสุขสันติ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
- 5.5 ดร.ทักษ์นัย เพชรเมธี ผู้อำนวยการโรงเรียนเจริญสุขอุดมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรง ในเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยการลงความเห็นและให้คะแนน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index : IOC) จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามข้อใดมีค่า IOC ใกล้ 1.00 แสดงว่าความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหามาก ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.50 แสดงว่าความเที่ยงตรงในเนื้อหาน้อยต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้งไป และถ้ามีค่า IOC เป็นจำนวนลบ แสดงว่าแบบสอบถามข้อนั้นไม่มีความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาที่ใช้ได้ 0.50 ขึ้นไป และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำไปใช้ โดยด้านปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้ง 5 ด้าน ค่าที่ได้เท่ากับ 0.60 - 1.00 และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ค่าที่ได้เท่ากับ 0.60 - 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงและแก้ไขตาม ที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และเลือกข้อคำถามที่ใช้ได้นำไปใช้ สำหรับการสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านผู้เรียน
2. ด้านครูผู้สอน
3. ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
4. ด้านสภาพแวดล้อม
5. ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

7. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข และหลังจากที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำกลับมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (สุวิมล ติรกานันท์, 2546) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว มาปรับปรุงและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. ผู้ศึกษาค้นคว่านำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 211 ฉบับ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้กลับคืนทั้งหมด 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.84 ของแบบสอบถามทั้งหมด
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ และแปรผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้า ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน รายข้อ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์ การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เป็นปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เป็นปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เป็นปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เป็นปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เป็นปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน รายข้อ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์ การแปลความหมายค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment) และแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ตามแนวคิดของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, น. 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.80 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.60 - 0.79 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.40 - 0.59 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.20 - 0.39 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับ

ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า 0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ

5. หาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อดูว่าตัวแปรพยากรณ์ใดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมี

นัยสำคัญ แล้วจึงนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญไปสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X_1	แทน ปัจจัยด้านผู้เรียน
X_2	แทน ปัจจัยด้านครูผู้สอน
X_3	แทน ปัจจัยด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
X_4	แทน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

X_s	แทน	ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก
Y	แทน	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
SE_{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์
$\bar{Y}$	แทน	ประมาณค่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ประมาณค่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 211 คน โดยส่งแบบสอบถามและได้รับคืน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.84 ของแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความถี่และร้อยละของตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	n = 198	
	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
ตำแหน่ง		
- ผู้บริหารสถานศึกษา	22	11.11
- ครูผู้สอน	176	88.89
รวม	198	100.00

จากตาราง 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.11) และครูผู้สอน จำนวน 176 คน (คิดเป็นร้อยละ 88.89)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา
เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้	n = 198		ระดับ ความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านผู้เรียน	4.12	0.50	มาก
2	ด้านครูผู้สอน	4.34	0.48	มาก
3	ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.30	0.53	มาก
4	ด้านสภาพแวดล้อม	4.20	0.56	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก	4.22	0.56	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.21	0.47	มาก

จากตาราง 5 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก ($\bar{X} = 4.22$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.20$) และด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการจัดการ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านผู้เรียน โดย ภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านผู้เรียน	n = 198		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้เรียนมีมุมมองต่อการเรียนรู้ในทางบวก เปิดใจยอมรับเรียนรู้สิ่งใหม่เสมอ	4.25	0.65	มาก
2	ผู้เรียนมุ่งมั่นพร้อมศึกษาข้อมูลความรู้ใหม่เสมอ	4.12	0.68	มาก
3	ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของตนเองในการแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.05	0.70	มาก
4	ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและประสบการณ์ ใหม่กับฐานความรู้เดิม	4.07	0.69	มาก
5	ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และ ค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอน	4.02	0.70	มาก
6	ผู้เรียนมีความเข้าใจทักษะ ความถนัด และ ความสามารถของตนเอง	4.14	0.70	มาก
7	ผู้เรียนมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นหลังการเรียนรู้	4.21	0.71	มาก
8	ผู้เรียนกล้าที่จะถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ ครูและเพื่อน	4.14	0.73	มาก
9	ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดและ วิจัยรณญาณ	4.02	0.72	มาก
10	ผู้เรียนสามารถสรุปหรือถ่ายทอดข้อมูลหลังเรียน จากความเข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น	4.04	0.73	มาก
11	ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับ การทำงานกลุ่ม และการดำรงชีวิต	4.20	0.70	มาก
12	ผู้เรียนเชื่อในความรู้ความสามารถของผู้สอน พร้อมรับฟังผู้สอน และยอมรับความคิดเห็น	4.22	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.12	0.50	มาก

จากตาราง 6 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีมุมมองต่อการเรียนรู้ในทางบวกเปิดใจยอมรับเรียนรู้สิ่งใหม่เสมอ ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา คือ ผู้เรียนเชื่อในความรู้ความสามารถของผู้สอนพร้อมรับฟังผู้สอนและยอมรับความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอนและผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิจารณ์งาน ($\bar{X} = 4.02$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน	n = 198		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งการแต่งกาย การพูด การคิด และการตัดสินใจ	4.32	0.67	มาก
2	ผู้สอนให้โอกาสและเสรีภาพทางความคิดแก่ผู้เรียน	4.40	0.61	มาก
3	ผู้สอนเอาใจใส่ และดูแลผู้เรียนทั้งรายบุคคลและโดยภาพรวมอย่างทั่วถึง	4.40	0.70	มาก
4	ผู้สอนมีความเข้าใจด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี และนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	4.17	0.70	มาก
5	ผู้สอนรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน	4.33	0.63	มาก
6	ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	4.34	0.69	มาก
7	ผู้สอนพร้อมเปิดใจรับข้อมูลและเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยความเต็มใจเสมอ	4.50	0.61	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน	n = 198		ระดับความ คิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
8	ผู้สอนรู้และเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน และมีวิธีพัฒนาให้ผู้เรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.39	0.66	มาก
9	ผู้สอนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยคิด และแก้ไข ปัญหาพร้อมกับผู้เรียนเสมอ	4.28	0.65	มาก
10	ผู้สอนมีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.21	0.67	มาก
11	ผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ลักษณะเป็นกัลยาณมิตรกับ ผู้เรียน	4.36	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		4.34	0.48	มาก

จากตาราง 7 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนพร้อมเปิดใจรับข้อมูลและเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยความเต็มใจเสมอ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ผู้สอนให้โอกาสและเสรีภาพทางความคิดแก่ผู้เรียน และผู้สอนเอาใจใส่และดูแลผู้เรียนทั้งรายบุคคลและโดยภาพรวมอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้สอนมีความเข้าใจด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี และนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.17$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการจัดการ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านระบบและ กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้	n = 198		ระดับความ คิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	โรงเรียนมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ	4.22	0.79	มาก
2	โรงเรียนมีนโยบายที่จะพัฒนาผู้เรียนครอบคลุม ทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา	4.36	0.67	มาก
3	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ มีการจัดอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.29	0.71	มาก
4	การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องเป็นไป ในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน เมื่อประเมินผลพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.23	0.65	มาก
5	การวัดและประเมินผลผู้เรียนมีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ของโรงเรียน	4.31	0.69	มาก
6	การวัดและประเมินผลผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการ จุดเด่น และความบกพร่องของผู้เรียน ตรงตามความจริง	4.24	0.71	มาก
7	ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้	4.33	0.65	มาก
8	การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนประเมินจาก การปฏิบัติจริง	4.39	0.64	มาก
9	การจัดการเรียนรู้เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้เรียน และผู้สอน	4.29	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย		4.30	0.53	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนประเมินจากการปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ โรงเรียนมีนโยบายที่จะพัฒนาผู้เรียนครอบคลุมทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.22$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม	n = 198		ระดับความ คิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลายที่ผู้เรียน สามารถค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด	4.15	0.77	มาก
2	โรงเรียนมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ ต่อผู้เรียน	4.08	0.77	มาก
3	ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมเหมาะสม อากาศถ่ายเท สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.25	0.71	มาก
4	ห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์พร้อมใช้งานไม่เสี่ยง ต่อการเกิดอันตราย	4.22	0.78	มาก
5	ห้องเรียนมีสื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา	4.16	0.75	มาก
6	กระบวนการสอนมีการส่งเสริม และสนับสนุน ให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิดและความสามารถของ ตนเองอย่างสร้างสรรค์	4.31	0.71	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม	n = 198		ระดับความ คิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
7	แต่ละชั้นเรียนมีจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสม เรียนรู้และ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	4.30	0.70	มาก
8	ในชั้นเรียนมีการจัดสรรหรือจัดทำสื่อการเรียนรู้เพียงพอ และสามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนได้	4.26	0.68	มาก
9	มีห้องเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชานั้นๆ	4.14	0.71	มาก
10	ห้องเรียนเหมาะสมแก่การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการใฝ่รู้ของผู้เรียน	4.18	0.73	มาก
11	โรงเรียนมีสถานที่สอนภาคทฤษฎีที่เหมาะสมและ เพียงพอ	4.19	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย		4.20	0.56	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการสอนมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิดและความสามารถของตนเองอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ แต่ละชั้นเรียนมีจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสม เรียนรู้และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 4.08$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก	n = 198		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วม ในโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนเป็นประจำ	4.23	0.73	มาก
2	เมื่อโรงเรียนขอการสนับสนุนจากภายนอก มักได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอ	4.27	0.67	มาก
3	ชุมชนรับรู้และเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน	4.24	0.69	มาก
4	โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	4.20	0.71	มาก
5	โรงเรียนมีความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน	4.24	0.71	มาก
6	มีการร่วมมือกันนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ระหว่างผู้เชี่ยวชาญภายนอกและครูผู้สอน	4.18	0.69	มาก
7	มีการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ระหว่างศึกษานิเทศก์และ ครูผู้สอน	4.17	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย		4.22	0.56	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อโรงเรียนขอการสนับสนุนจากภายนอก มักได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอ ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา คือ ชุมชนรับรู้และเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน และโรงเรียน

มีความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ระหว่างศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.17$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	n = 198		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เกิดประสบการณ์เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ	4.19	0.69	มาก
2	กระบวนการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.10	0.69	มาก
3	มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์	4.24	0.66	มาก
4	มีข้อมูลหรือปัญหาที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหา สร้างความรู้ และสร้างสิ่งประดิษฐ์ได้ด้วยตนเอง	4.10	0.70	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดจินตนาการในทางบวก	4.22	0.71	มาก
6	ภายในห้องเรียนมีการจัดสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ การเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	4.18	0.72	มาก
7	มีกิจกรรมและกระบวนการอย่างหลากหลายที่ผู้เรียน สามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถนัดได้	4.03	0.75	มาก
8	มีกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความแตกต่าง ของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.01	0.72	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	n = 198		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
9	มีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	4.19	0.71	มาก
10	มีกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.17	0.68	มาก
11	มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย	4.25	0.72	มาก
12	มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกประเมินตนเอง ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง	4.01	0.75	มาก
13	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพร้อมเปิดใจแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง	4.05	0.79	มาก
14	มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการคิด และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มากกว่าให้ผู้สอนเป็นผู้ออกคำสั่ง	4.17	0.71	มาก
15	มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เตรียมการและอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ตามจุดประสงค์	4.13	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	0.53	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา คือ มีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

อย่างมีความสุข และมีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกประเมินตนเอง ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง ($\bar{X} = 4.01$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

ตาราง 12 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครูผู้สอน (X_2) ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ (X_3) ด้านสภาพแวดล้อม (X_4) ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X_5) กับตัวแปรเกณฑ์ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
ด้านผู้เรียน	X_1	1					
ด้านครูผู้สอน	X_2	.703**	1				
ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้	X_3	.751**	.753**	1			
ด้านสภาพแวดล้อม	X_4	.778**	.699**	.819**	1		
ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก	X_5	.756**	.700**	.786**	.791**	1	
รวม	X	.909**	.833**	.900**	.909**	.886**	1
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	Y	.821**	.856**	.759**	.773**	.783**	.912**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม และ ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .912 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 10 ค่า จากทั้งหมด 10 ค่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง - สูงมาก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .699 - 819 ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ (X_3) กับตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .819 รองลงมา คือ ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม (X_4) กับตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .791 และตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ตัวแปรด้านครูผู้สอน (X_2) กับตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .699

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว กับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง - สูงมาก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .656 - .821 ตัวแปรที่มีค่าสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงสุด คือ ตัวแปรด้านผู้เรียน (X_1) อยู่ในระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .821 รองลงมา คือ ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X_5) อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .783 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ตัวแปรด้านครูผู้สอน (X_2) อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .656

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมการพหุคูณปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง ดังนี้

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรสมการพหุคูณปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig
Constant	0.222	0.165	-	1.344	0.180
ด้านผู้เรียน (X ₁)	0.484	0.066	0.453	7.317	0.000
ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X ₅)	0.276	0.060	0.290	4.571	0.000
ด้านสภาพแวดล้อม (X ₄)	0.179	0.062	0.191	2.883	0.004
R = 0.864 SE _{est} = ± 0.26927 F = 190.082					
R ² = 0.746 R ² _{Adjusted} = 0.742					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านผู้เรียน (X₁) ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X₅) และ ด้านสภาพแวดล้อม (X₄) ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .484 .276 และ .179 ตามลำดับ มีค่าคงที่ของสมการพหุคูณที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .222 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .453 .290 และ .191 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .864 มีค่าอำนาจพยากรณ์ (R²) ได้ร้อยละ 74.6 และมีค่าความคลาดเคลื่อน

มาตรฐานการพยากรณ์เท่ากับ $(SE_{est}) .26927$ ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

กล่าวคือ หากปรับเป็นฐานคะแนนมาตรฐานด้านผู้เรียน (X_1) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมเพิ่มขึ้น $.453$ ($\beta = .453$)

ถ้าด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X_5) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมเพิ่มขึ้น $.290$ ($\beta = .290$)

ถ้าด้านสภาพแวดล้อม (X_4) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมเพิ่มขึ้น $.191$ ($\beta = .191$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเขียนเป็นสมการจะได้สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.222 + 0.484 X_1 + 0.276 X_5 + 0.179 X_4$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.453 X_1 + 0.290 X_5 + 0.191 X_4$$

จากสมการพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมได้ดีที่สุด คือ ด้านผู้เรียน (X_1) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก (X_5) และด้านสภาพแวดล้อม (X_4) ตามลำดับ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระนคร

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.
- กรมวิชาการ. (2544). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยชุมชน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 8 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: Child Centered*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการกรมสามัญศึกษา. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2558). *รายงานข้อมูลสารสนเทศ การศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2558*. กำแพงเพชร: กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ชมภูษุ สุธาผล. (2557). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (งานนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเตอร์คออร์ปอเรชั่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพมหานคร: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครู
มืออาชีพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.

ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้: การจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ดวงดาว แซ่ใจ้ว. (2549). การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัย
นเรศวร, คณะศึกษาศาสตร์.

ทิตินา แชมมณี. (2542). การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.

ทิตินา แชมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แชมมณี. (2547). ศาสตร์: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แชมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนภัทร จงหม่อง. (2549). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในอำเภอป่าาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะศึกษาศาสตร์.

ธรรมศักดิ์ รินทะ. (2557). การศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะศึกษาศาสตร์.

นรินทร์ สุขะวงค์นันท์. (2545). การจัดการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน
สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
คณะศึกษาศาสตร์.

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์ เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า และชัดเจน ไทยแท้. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร
ประมวลสาระบทที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

- นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์. (2545). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- นันทพร จุลพันธ์. (2547). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะศึกษาศาสตร์.
- บรรจบ ภูโสดา. (2556). การศึกษารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะศึกษาศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศน์ วัชสี. (2543). วิจัยทัศนคติกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- ประสงค์ พวงวรินทร์. (2548). สภาพการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะศึกษาศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2550). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธชาติ ทองกร. (2546). การศึกษาการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เลอศักดิ์ สุมาลัย. (2551). ปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) ในสถานศึกษาเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, คณะครุศาสตร์.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร:

ต้นอ้อ.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร:

ธนพร.

วันทนา เมืองจันทร์. (2544). บทบาทและการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.

วิจารณ์ พานิช. (2557). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม:

ส เจริญ การพิมพ์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีศึกษาคณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21.

กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.

สนอง อินละคร. (2544). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: อูบลกิกจออกฟเซทการพิมพ์.

สมบัติ ยศปัญญา. (2552). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต),

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, คณะครุศาสตร์.

สมพงษ์ สิงหะพล. (2543). รูปแบบการสอน. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตาม

สภาพจริง. กรุงเทพมหานคร: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

สมอง ชัยทอง. (2550). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สารการการเรียนรู้

วิชาภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษา โรงเรียนท่าแฝกอนุสรณ์ 4 สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาอุดรดิตริต์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรดิตริต์, คณะครุศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ

ภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2556). จำนวนนักเรียนในระบบโรงเรียน

จำแนกตามสังกัด ระดับการศึกษา และเพศ ปีการศึกษา 2556. สืบค้นจาก

http://www.mis.moe.go.th/misth/index.php?option=com_content&view=article

&id=58&Itemid=186 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ลำลี รักสุทธิ. (2544). *วิธีการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาการศึกษา.
- สุนทร สินธพานนท์ และคณะ. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สุพล วังสินธ์. (2542). *CIPPA รูปแบบการดำเนินการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. วารสารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- สุภรณ์ สภาพงศ์. (2543). *กรอบความคิดและข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียรทิพย์ คงปรางดี. (2554). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรังสิต, คณะศึกษาศาสตร์*.
- อรุณี สถิตภาคีกุล. (2542). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

เบญจมาศ

มหาวิทยาลัยพระเวศ্বর

ภาคผนวก ก รายชื่อบุคลากรตรวจสอบ แก๊วเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง
อาจารย์หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย
อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี
อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. นายบุญเลิศ เสียงสุขสันติ
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
5. ดร.ทักษ์นัย เพชรเกีรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนเจริญสุขอุดมวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๔

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๓๔๒

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง

ด้วย นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๖๔๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตुरुประชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอ๋อมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๙

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๖/ว ๔๓๔๒

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย

ด้วย นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๖๕๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรูประชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๙

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๓๔๒

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี

ด้วย นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๖๔๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑. งานวิชาการ วิทยาลัย
โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๑
๒. นางสาวกัญญา วัฒนศิริ
โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอแสดงความนับถือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ว่าคงจะได้รับความรู้ความเข้าใจจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
ในการศึกษาด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาด้วยตนเอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นผู้ดำเนินการ
การศึกษาด้วยตนเอง
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชน จังหวัดกำแพงเพชร เขต ๑ " เพื่อเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษา
เรื่อง " ปัจจุบันผู้ส่งผลสอบออกการวัดระดับผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
การบริการการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ด้วย นางสาวกัญญา วัฒนศิริ วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ สาขาวิชา

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

เรียน คุณบุญเลิศ เหลืองสุกลิ่นดี
สิ่งที่ส่งมาด้วย
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๕๕๐๐๐

ที่ ๑๕๒๗.๐๒/ว ๕๓๕๓

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๓๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ดร.ทักษ์นัย เพชรเมธี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๖๔๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรุประชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอ๋อมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๓

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๒

๒. นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ

โทร ๐๘-๙๔๓๘-๒๓๓๕

ภาคผนวก ค แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อศึกษาค้นคว้า
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามการพิจารณาความสอดคล้อง

ระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้
โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้
4) ด้านสภาพแวดล้อม 5) ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา
เอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์
ข้อมูลในภาพรวมและจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบ หรือหน้าที่การงานแต่ประการใด ฉะนั้น
ขอเท็จจริงในการตอบแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บรรลุผล

ผู้ศึกษาค้นคว้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบ
แบบสอบถาม และโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทั้งสามตอน กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาค้นคว้า

นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เรื่อง ปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ข้อ	รายการ	IOC	แปลผล
ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียน			
1.	ผู้เรียนมีมุมมองต่อการเรียนรู้ในทางบวก เปิดใจยอมรับ เรียนรู้สิ่งใหม่เสมอ	0.8	นำไปใช้ได้
2.	ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นพร้อมศึกษาข้อมูลความรู้ใหม่เสมอ	1	นำไปใช้ได้
3.	ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของตนเองในการแสวงหาความรู้ได้ ด้วยตนเอง	1	นำไปใช้ได้
4.	ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและประสบการณ์ใหม่กับ ฐานความรู้เดิมได้	0.8	นำไปใช้ได้
5.	ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการคิด และค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอน	0.8	นำไปใช้ได้
6.	ผู้เรียนมีความเข้าใจทักษะ ความถนัด และความสามารถ ของตนเอง	1	นำไปใช้ได้
7.	ผู้เรียนมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นหลังการเรียนรู้	0.6	นำไปใช้ได้
8.	ผู้เรียนกล้าที่จะถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูและ เพื่อน	1	นำไปใช้ได้
9.	ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิจารณ์งาน	0.8	นำไปใช้ได้
10.	ผู้เรียนสามารถสรุปหรือถ่ายทอดข้อมูลหลังเรียนจากความเข้าใจ ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น	0.6	นำไปใช้ได้
11.	ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับการทำงานกลุ่ม และการ ดำรงชีวิต	0.8	นำไปใช้ได้
12.	ผู้เรียนเชื่อในความรู้ความสามารถของผู้สอน พร้อมรับฟังผู้สอน และยอมรับความคิดเห็น	0.8	นำไปใช้ได้

ชื่อ	รายการ	IOC	แหล่ง
ด้านที่ 2 ด้านคิธีผู้สอน			
1.	ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งการแต่งกาย การพูด การคิด และการตัดสินใจ	1	นำไปใช้ได้
2.	ผู้สอนให้โอกาสและแสดงความคิดเห็นแก่ผู้เรียน	1	นำไปใช้ได้
3.	ผู้สอนเอาใจใส่ และตั้งใจผู้เรียนทั้งรายบุคคลและโดยภาพรวม อยางทั่วถึง	1	นำไปใช้ได้
4.	ผู้สอนมีความเข้าใจด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีในการพัฒนาผู้เรียน	0.6	นำไปใช้ได้
5.	ผู้สอนรู้และเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอน	1	นำไปใช้ได้
6.	ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงกับผู้เรียน	1	นำไปใช้ได้
7.	ผู้สอนพร้อมเปิดใจรับฟังข้อสงสัยและแสดงความคิดเห็นให้ผู้เรียน	0.8	นำไปใช้ได้
8.	ผู้สอนรู้และเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน และจัดพัฒนาให้	1	นำไปใช้ได้
9.	ผู้สอนแสดงความสนใจและเอาใจใส่กับ	1	นำไปใช้ได้
10.	ผู้สอนมีความสามารถในการอภิปรายกับผู้เรียน	1	นำไปใช้ได้
11.	ผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกกับผู้เรียน	1	นำไปใช้ได้
ด้านที่ 3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียน			
1.	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ	0.8	นำไปใช้ได้
2.	โรงเรียนมีระบบนิเทศน์ที่ชัดเจนในทุกด้านทั้ง	0.8	นำไปใช้ได้
3.	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่	0.8	นำไปใช้ได้

ข้อ	รายการ	IOC	แปลผล
ด้านที่ 3 ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)			
4.	การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน เมื่อประเมินผลพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	0.8	นำไปใช้ได้
5.	การวัดและประเมินผลผู้เรียนมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ของโรงเรียน	0.8	นำไปใช้ได้
6.	การวัดและประเมินผลผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการ จุดเด่น และความบกพร่องของผู้เรียนตรงตามความจริง	0.8	นำไปใช้ได้
7.	ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้	0.6	นำไปใช้ได้
8.	การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนประเมินจากกาปฏิบัติจริง	0.8	นำไปใช้ได้
9.	การจัดการเรียนรู้เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและผู้สอน	1	นำไปใช้ได้
ด้านที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อม			
1.	โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด	1	นำไปใช้ได้
2.	โรงเรียนมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอต่อผู้เรียน	1	นำไปใช้ได้
3.	ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมเหมาะสม อากาศถ่ายเท สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	0.8	นำไปใช้ได้
4.	ห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์พร้อมใช้งานไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย	0.8	นำไปใช้ได้
5.	ห้องเรียนมีสื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ตลอดเวลา	1	นำไปใช้ได้
6.	กระบวนการสอนมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิดและความสามารถของตนเองอย่างสร้างสรรค์	0.8	นำไปใช้ได้
7.	แต่ละชั้นเรียนมีจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสม เรียนรู้และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	0.8	นำไปใช้ได้

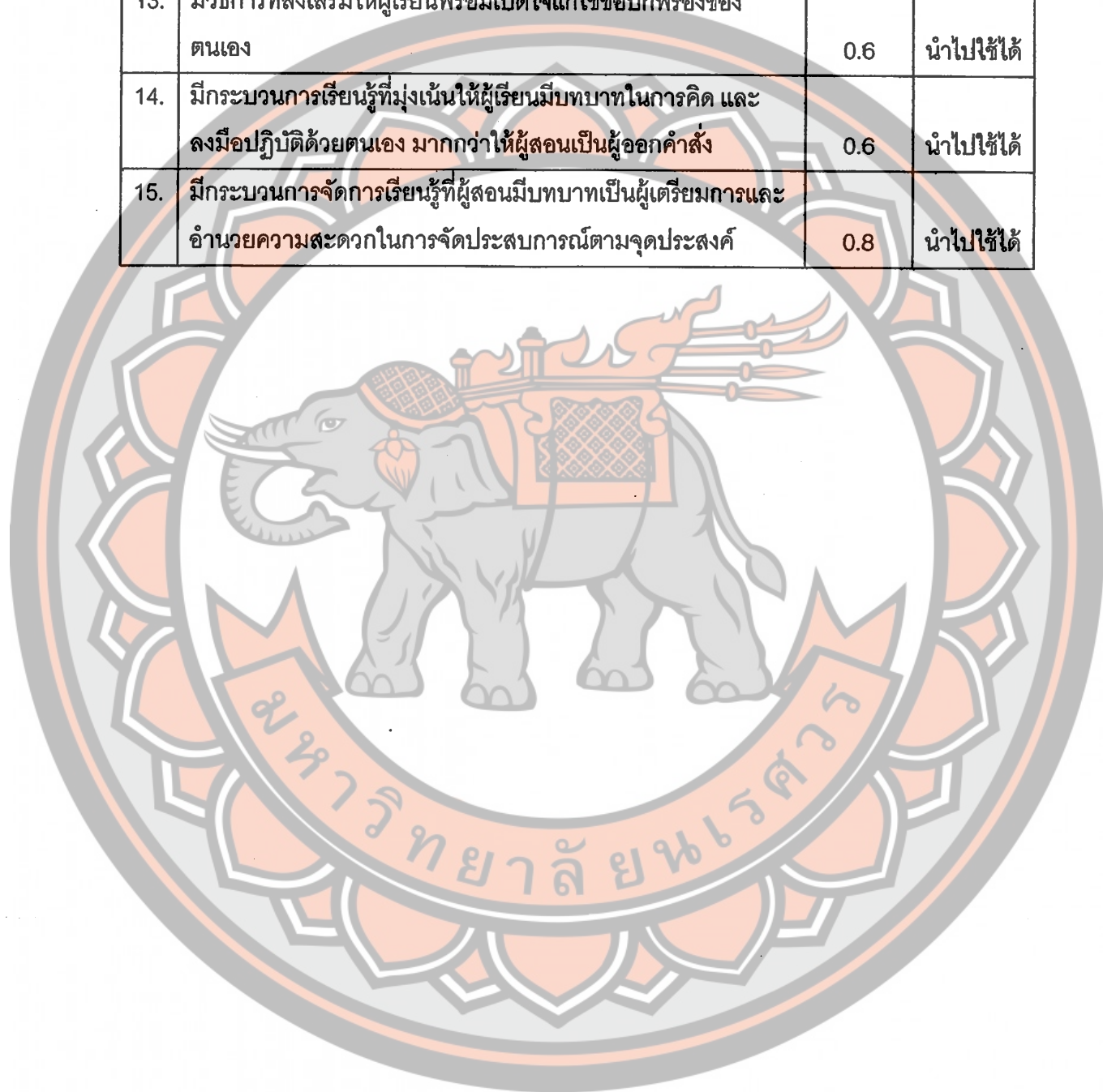
ข้อ	รายการ	IOC	แปลผล
ด้านที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ)			
8.	ในชั้นเรียนมีการจัดสรรหรือจัดทำสื่อการเรียนรู้เพียงพอและสามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนได้	1	นำไปใช้ได้
9.	มีห้องเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ	0.8	นำไปใช้ได้
10.	ห้องเรียนเหมาะสมแก่การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการใฝ่รู้ของผู้เรียน	0.8	นำไปใช้ได้
11.	โรงเรียนมีสถานที่สอนภาคทฤษฎีที่เหมาะสมและเพียงพอ	1	นำไปใช้ได้
ด้านที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก			
1.	ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนเป็นประจำ	1	นำไปใช้ได้
2.	เมื่อโรงเรียนขอการสนับสนุนจากภายนอก มักได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอ	1	นำไปใช้ได้
3.	ชุมชนรับรู้และเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน	1	นำไปใช้ได้
4.	โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	1	นำไปใช้ได้
6.	โรงเรียนมีความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	1	นำไปใช้ได้
7.	ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและครูผู้สอนมีการร่วมมือกันนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง	0.8	นำไปใช้ได้
8.	ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนมีการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้	0.8	นำไปใช้ได้

เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ข้อ	รายการ	IOC	แปลผล
1.	มีการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เกิดประสบการณ์เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ	0.6	นำไปใช้ได้
2.	กระบวนการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง	0.6	นำไปใช้ได้
3.	มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์	0.6	นำไปใช้ได้
4.	มีข้อมูลหรือปัญหาที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหา สร้างความรู้ และสร้างสิ่งประดิษฐ์ได้ด้วยตนเอง	0.6	นำไปใช้ได้
5.	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการในทางบวก	0.8	นำไปใช้ได้
6.	ภายในห้องเรียนมีการจัดสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	0.6	นำไปใช้ได้
7.	มีกิจกรรมและกระบวนการอย่างหลากหลายที่ผู้เรียนสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถนัดได้	1	นำไปใช้ได้
8.	มีกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข	0.6	นำไปใช้ได้
9.	มีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	0.8	นำไปใช้ได้
10.	มีกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน	0.8	นำไปใช้ได้
11.	มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย	0.6	นำไปใช้ได้
12.	มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกประเมินตนเอง ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง	0.6	นำไปใช้ได้

ข้อ	รายการ	IOC	แปลผล
13.	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพร้อมเปิดใจแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง	0.6	นำไปใช้ได้
14.	มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการคิด และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มากกว่าให้ผู้สอนเป็นผู้ออกคำสั่ง	0.6	นำไปใช้ได้
15.	มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เตรียมการและอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ตามจุดประสงค์	0.8	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๐๕๗๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๖๔๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอ๋อมพร หลินเจริญ)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑.งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๓๑

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒.นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ

โทร ๐๘-๙๔๓๘-๒๓๓๕

ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านสภาพแวดล้อม 5) ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมและจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบ หรือหน้าที่การงานแต่ประการใดฉะนั้นขอเท็จจริงในการตอบแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บรรลุผล

ผู้ศึกษาค้นคว้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม และโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทั้งสามตอน กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาค้นคว้า

นางสาวกุลภัทร วัฒนศิริ

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ซึ่งตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน

ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 ปัจจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา

แล้วพิจารณาทำเครื่องหมายตามความคิดเห็นของท่านในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ข้อละ 1 คำตอบ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัจจัยการจัดการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
1. ด้านผู้เรียน						
1	ผู้เรียนมีมุมมองต่อการเรียนรู้ในทางบวก เปิดใจยอมรับเรียนรู้สิ่งใหม่เสมอ					
2	ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นพร้อมศึกษาข้อมูลความรู้ใหม่เสมอ					
3	ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของตนเองในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง					
4	ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและประสบการณ์ใหม่กับฐานความรู้เดิมได้					
5	ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการคิดและค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอน					
6	ผู้เรียนมีความเข้าใจทักษะ ความถนัด และความสามารถของตนเอง					

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัจจัย การจัดการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
1. ด้านผู้เรียน(ต่อ)						
7	ผู้เรียนมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นหลังการเรียนรู้					
8	ผู้เรียนกล้าที่จะถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูและเพื่อน					
9	ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิจารณ์งาน					
10	ผู้เรียนสามารถสรุปหรือถ่ายทอดข้อมูลหลังเรียนจากความเข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น					
11	ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับการทำงานกลุ่มและการดำรงชีวิต					
12	ผู้เรียนเชื่อในความรู้ความสามารถของผู้สอน พร้อมรับฟังผู้สอน และยอมรับความคิดเห็น					
2. ด้านครูผู้สอน						
1	ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งการแต่งกาย การพูด การคิด และการตัดสินใจ					
2	ผู้สอนให้โอกาสและเสรีภาพทางความคิดแก่ผู้เรียน					
3	ผู้สอนเอาใจใส่ และดูแลผู้เรียนทั้งรายบุคคลและโดยภาพรวมอย่างทั่วถึง					
4	ผู้สอนมีความเข้าใจด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี และนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน					
5	ผู้สอนรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน					
6	ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน					
7	ผู้สอนพร้อมเปิดใจรับข้อมูลและเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยความเต็มใจเสมอ					
8	ผู้สอนรู้และเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน และมีวิธีพัฒนาให้ผู้เรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัจจัย การจัดการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
2. ด้านครูผู้สอน (ต่อ)						
9	ผู้สอนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยคิด และแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้เรียนเสมอ					
10	ผู้สอนมีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้					
11	ผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ลักษณะเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน					
3. ด้านระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้						
1	โรงเรียนมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ					
2	โรงเรียนมีนโยบายที่จะพัฒนาผู้เรียนครอบคลุมทุกด้าน ทั้ง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา					
3	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ มีการจัดอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ					
4	การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน เมื่อประเมินผลพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
5	การวัดและประเมินผลผู้เรียนมีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของโรงเรียน					
6	การวัดและประเมินผลผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการ จุดเด่น และความบกพร่องของผู้เรียนตรงตามความจริง					
7	ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้					
8	การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนประเมินจากการปฏิบัติจริง					
9	การจัดการเรียนรู้เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและผู้สอน					

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัจจัย การจัดการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
4. ด้านสภาพแวดล้อม						
1	โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด					
2	โรงเรียนมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอต่อผู้เรียน					
3	ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมเหมาะสม อากาศถ่ายเทสะดวก เป็นระเบียบเรียบร้อย					
4	ห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์พร้อมใช้งานไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย					
5	ห้องเรียนมีสื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาดตนเองได้ตลอดเวลา					
6	กระบวนการสอนมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิดและความสามารถของตนเองอย่างสร้างสรรค์					
7	แต่ละชั้นเรียนมีจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสม เรียนรู้และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง					
8	ในชั้นเรียนมีการจัดสรรหรือจัดทำสื่อการเรียนรู้เพียงพอ และสามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนได้					
9	มีห้องเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ					
10	ห้องเรียนเหมาะสมแก่การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการใฝ่รู้ของผู้เรียน					
11	โรงเรียนมีสถานที่สอนภาคทฤษฎีที่เหมาะสมและเพียงพอ					

ข้อ	ปัจจัยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัจจัย การจัดการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
5. ด้านการมีส่วนร่วมจากภายนอก						
1	ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมใน โครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนเป็นประจำ					
2	เมื่อโรงเรียนขอการสนับสนุนจากภายนอก มักได้รับความ ร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอ					
3	ชุมชนรับรู้และเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียน					
4	โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน					
5	โรงเรียนมีความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน					
6	มีการร่วมมือกันนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องระหว่าง ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและครูผู้สอน					
7	มีการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ระหว่างศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วพิจารณาทำเครื่องหมายตามความคิดเห็นของท่านในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงข้อละ 1 คำตอบ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การจัดการดำเนินการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การจัดการดำเนินการอยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง การจัดการดำเนินการอยู่ในระดับ กลาง

ระดับ 2 หมายถึง การจัดการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง การจัดการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับการดำเนินการ				
		5	4	3	2	1
1	มีการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เกิดประสบการณ์เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ					
2	กระบวนการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนส่งเสริม ให้ผู้เรียนเป็นผู้เฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง					
3	มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์					
4	มีข้อมูลหรือปัญหาที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหา สร้างความรู้ และสร้างสิ่งประดิษฐ์ได้ด้วยตนเอง					
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดจินตนาการในทางบวก					
6	ภายในห้องเรียนมีการจัดสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้ ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
7	มีกิจกรรมและกระบวนการอย่างหลากหลายที่ผู้เรียนสามารถ เลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถนัดได้					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับการดำเนินการ				
		5	4	3	2	1
8	มีกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข					
9	มีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น					
10	มีกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
11	มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย					
12	มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกประเมินตนเอง ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง					
13	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพร้อมเปิดใจแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง					
14	มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการคิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มากกว่าให้ผู้สอนเป็นผู้ออกคำสั่ง					
15	มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เตรียมการและอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ตามจุดประสงค์					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล กุลภัทร วัฒนศิริ
วัน เดือน ปี เกิด 29 กรกฎาคม 2532
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 11 ถนนเกาะแขก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ
จังหวัดกำแพงเพชร 62000
ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลวาริน
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดกำแพงเพชร 62000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
ประสบการณ์การทำงาน
พ.ศ. 2556 ครูผู้สอน สถาบันพัฒนาทักษะเด็ก Quality Kids
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2554 บธ.บ. (การจัดการธุรกิจ) มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร